

Jaarstukken 2014

1

Directieverslag

Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening van Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) omvat de jaarrekening van ECN en de jaarrekening van de groepsmaatschappijen:

- V.o.f. Nuclear Research and consultancy Group
- NRG Nuclear Services B.V.
- ECN Wind Energy Facilities B.V. (WEF)
- ECN Windturbine Testpark Wieringermeer C.V.
- SunLab B.V.
- Stichting ECN Nucleair

ECN is een privaatrechtelijke kennisorganisatie die door kennisaanbod op het gebied van (duurzame) energie een unieke plaats inneemt in Europa. Door hoogwaardige onderzoeksinfrastructuur zijn wij in staat met en voor de markt kennis en innovatieve technologie (verder) te ontwikkelen en te benutten. ECN wil grensverleggend onderzoek verrichten met grote invloed op de energietransitie, waarbij kennis en technologieontwikkeling naar feitelijke toepassing wordt gebracht. Het afgelopen jaar is ECN doorgestaan met het ontwikkelen van de Topsector Energie. De publieke middelen werden verdeeld via tenders en de voorwaarden waaronder voorstellen konden worden ingediend werden aangescherpt. Dit heeft bij verschillende voorstellen tot vertraging geleid. Problemen liggen veelal op het gebied van vermeende staatssteun. De kwaliteit van het huidige ECN-onderzoek is over de gehele linie hoog en in een aantal gevallen toonaangevend in Europa en zelfs wereldwijd. Wij worden gezien als een onmisbare partner. Zorgelijk is daarom dat de directe onderzoekssubsidie en de publieke middelen voor energieonderzoek ook in de komende jaren verder zullen afnemen, terwijl de noodzaak aan innovatie door het energieakkoord juist is toegenomen.

De onderzoeksactiviteiten op het gebied van de nucleaire technologie zijn sinds 1998 ondergebracht in V.o.f.Nuclear Research and consultancy Group (NRG). Centraal staat de ontwikkeling van kennis, producten en processen voor veilige toepassing van nucleaire technologie voor energie, milieu en gezondheid. NRG is ook een belangrijke leverancier van medische isotopen geworden, met een marktaandeel wereldwijd van ca 30%. ECN is houder van een 99% kapitaalsaandeel in NRG. De resterende 1% wordt gehouden door Stichting ECN Nucleair. ECN is directeur van deze Stichting. NRG is indirect betrokken bij (de voorbereidingen van) de realisatie van de nieuwe Pallas reactor, die de

meer dan 50 jaar oude Hoge Flux Reactor (HFR) zal moeten vervangen. Hiervoor is de overheidsstichting Voorbereiding Pallas-reactor opgericht. Deze stichting staat los van ECN en NRG. Om de Pallas reactor te kunnen realiseren is het noodzakelijk dat NRG de HFR exploiteert totdat de Pallas reactor operationeel is. De plandatum hiervoor is 2024.

NRG heeft in 2013 problemen ondervonden met de exploitatie van de HFR. De HFR is in 2013 slechts een beperkt aantal maanden in bedrijf geweest. In 2013 is vastgesteld dat omvangrijke investeringen nodig zijn om de HFR nog tot 2024 in bedrijf te kunnen houden. Deze investeringen moeten worden opgebracht door de markt. Eind 2013 zijn de nucleaire faciliteiten door de directie van NRG stilgelegd om een omvangrijk Return to Service (R2S) programma te kunnen uitvoeren. Het R2S programma moet het veilig en betrouwbaar exploiteren van de faciliteiten borgen. In mei van 2014 waren alle nucleaire faciliteiten weer operationeel. De uitvoering van het R2S programma en het stilleggen van de faciliteiten heeft geleid tot een aanzienlijk negatief bedrijfsresultaat bij NRG, alsook op geconsolideerd niveau. Intussen is intensief overleg gestart met de overheid om te komen tot verlening van een krediet dat de continuïteit van ECN en NRG moest borgen. De mogelijkheden om bij private partijen krediet te verkrijgen zijn afgetast. Gebleken is dat een en ander in ieder geval niet te realiseren zou zijn binnen een acceptabele termijn. De overheid heeft, mede door externe partijen, de onderbouwing van het kredietverzoek, uitgebreid getoetst. Zowel financiële, technische, commerciële als organisatorische aspecten zijn hierbij beschouwd. Op 17 oktober 2014 heeft de Minister van Economische Zaken bij beschikking bekend gemaakt dat besloten is om ECN een krediet van 82 miljoen euro ter beschikking te stellen. Een en ander is gerealiseerd in de vorm van een privaatrechtelijke leningsovereenkomst. Het leningsbedrag wordt in tranches ter beschikking gesteld.

In 2014 is de uitvoering van het lopende Radioactive Waste Management Programma (RWMP) mede door de problemen bij de nucleaire faciliteiten ernstig vertraagd. Onderdeel van het RWMP is het Radioactief Afval Project (RAP), dat zich richt op het afvoeren van circa 1700 vaten historisch radioactief afval naar COVRA in Vlissingen. Voor een gedeelte van dit afval, het zogenaamde alpha-houdende afval is een afvoerroute ontwikkeld. Gebleken is dat de afvoer van dit afval aanzienlijk hogere kosten (ruim 12 miljoen euro

meer) met zich brengt dan tot nu toe was voorzien. De voorziening voor radioactief afval is conform de laatste inzichten aangepast.

Afgelopen jaar was ook, zij het in een ander opzicht, een turbulent jaar voor duurzame energieontwikkeling. Mede door het economisch klimaat is het zeer uitdagend om de nodige directe opdrachten vanuit het bedrijfsleven te genereren. De nog steeds aanwezige overcapaciteit in de markt voor zonnepanelen zorgt nog steeds voor lage prijzen en lage / negatieve marges bij onze klanten, met lage investeringen in capaciteitsuitbreiding / nieuwe technologie. De aanhoudende discussie over de duurzaamheid van biomassa leidt tot terughoudendheid bij investeerders. Op het gebied van offshore wind energie was er wel sprake van toenemende interesse in Nederland, maar voor Europa zijn de groeiverwachtingen naar beneden bijgesteld. We zien dat onze Nederlandse klanten veelvuldig gebruik maken van de mogelijkheid om via het topsectorenbeleid in publiek/private samenwerkingsverbanden hun schaarse onderzoeksmiddelen in te zetten. Voor ECN betekent dit dat we onze doelstellingen voor wat betreft niet-commerciële order intake iets hebben overtroffen, maar sterk zijn achter gebleven voor wat betreft de commerciële order intake, waardoor de totale order intake achter is gebleven op hetgeen was begroot. Dit was de belangrijkste oorzaak van de lagere omzet en het lagere resultaat bij ECN Duurzaam.

Er zijn ook ontwikkelingen in de markt die kansen en mogelijkheden bieden voor ECN. Zo werd in september 2013 het nationale energieakkoord ondertekend waar o.a. is afgesproken dat Nederland in 2020 14% van de totale energievoorziening duurzaam invult. Daartoe wordt sterk ingezet op windenergie op zee. Nederland wil ook tot de wereldwijde Cleantech Top 10 gaan behoren. Voor de noodzakelijke innovatie leunt het akkoord sterk op de Topsector Energie.

In 2014 is ook verdere invulling gegeven aan de uitvoering van het in 2012 opgestelde strategieplan voor de jaren 2013 tot en met 2015. Na de overgang van de organisatie structuur in 2012 waarin business development en program development als afdeling zijn toegevoegd, heeft in 2014 de nadruk gelegen op het verder implementeren van de strategie van business development en het bepalen van de strategie van de verschillende units. De visie van ECN Duurzame Energie blijft onveranderd: "met en voor de markt ontwikkelen wij kennis en technologie die een transitie naar een duurzame energiehuishouding mogelijk maken".

Inzake het juridisch geschil met de Vereniging van Oud Medewerkers ECN & NRG (OMEN) is ECN in cassatie gegaan tegen de uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam. De Hoge Raad heeft vervolgens op 6 september 2013 het vonnis van het Hof vernietigd. Het geding is verwezen naar het Hof te 's-Gravenhage ter verdere behandeling en beslissing. Op initiatief van OMEN is de procedure bij het Hof gestart en zijn door beide partijen memories na verwijzing ingediend. Op 31 maart 2015 heeft het Hof Den Haag arrest gewezen. Het Hof wijst alle vorderingen van OMEN tegen ECN af en bekrachtigt het eerdere oordeel van de kantonrechter in Alkmaar d.d. 8 september 2010, dat ECN destijds bevoegd was om per 1 januari 2007 het pensioenreglement te wijzigen en een voorwaardelijke indexering in te voeren. De bezwaren van OMEN daartegen zijn nu dus wederom verworpen. OMEN heeft nog de mogelijkheid om tegen het arrest van het Hof cassatieberoep in te stellen. Hiervoor heeft OMEN drie maanden de tijd.

In 2013 heeft het NRG/ECN management verder samengewerkt met de vakbonden en de OR aan de totstandkoming van een nieuwe CAO voor het personeel. Het gaat hierbij om een moderne, kostenneutrale en flexibele CAO en een bijpassend beloningsbeleid. Dit alles met als doel de continuïteit van de beide organisaties te waarborgen en nog beter een 'place to be' te zijn. In 2014 is overeenstemming bereikt over een nieuwe CAO.

ECN zet sterk in op samenwerkingen. Zo is in november 2013 de Netherlands Energy Research Alliance, NERA opgericht, een samenwerkingsverband van ECN, TNO, FOM, de drie technische universiteiten en de Rijksuniversiteit Groningen. Doel is te komen tot een verdere harmonisatie van het onderzoek, en in Europees verband als een Nederlands energie R&D platform binnen EERA op te treden. In 2014 is gewerkt aan een inventarisatie van onderzoeksactiviteiten bij de partners en via de website van NERA toegankelijk gemaakt. Ook werd een workshop over systeemintegratie gehouden en deelgenomen aan een handelsmissie.

ECN heeft met de Europese Commissie ten aanzien van de in het verleden, bij het KP-6 en KP-7 programma, gehanteerde tarieven overeenstemming bereikt. Op basis van deze overeenstemming is de voorziening herrekend en is een deel van de voorziening vrijgevallen.

Solliance is een samenwerking van ECN, TNO, TU Eindhoven, Holst Centre, het Vlaamse IMEC en het

Duitse Forschungszentrum Julich. Het doel van deze krachtenbundeling is om samen met het bedrijfsleven ontwikkeling van techniek voor vervaardiging van dunne film zonnepanelen in de regio Eindhoven-Leuven-Aken te stimuleren. Ondanks de economische slechte tijd voor Zon PV wist het samenwerkingsverband haar omzet uit te breiden, en nieuwe industriële partners aan te trekken. In het eerste kwartaal van 2014 is het nieuwe gebouw betrokken. In juni is het gebouw feestelijk geopend.

ADEM (Advanced Dutch Energy Materials innovation lab) is een gezamenlijk initiatief van ECN en de drie Nederlandse technische universiteiten (Delft, Eindhoven en Twente), gericht op het stimuleren en versnellen van materiaalinnovaties op het gebied van geselecteerde energietechnologieën (bijvoorbeeld zon, wind, batterijen, brandstofcellen, membranen). Het batterijenonderzoek is als gevolg van een reorganisatie bij de TU Eindhoven overgedragen aan de TU Delft.

De activiteiten van ECN Wind Energy Facilities B.V. betreffen de exploitatie van een testpark voor megawatt-windturbines, waarbij door intensieve metingen en beoordelingen van de windturbines wordt gekeken naar de specifieke, onderlinge invloeden, zogenaamde “zog-effecten”, op de binnen dit park opgestelde windmolens. Teruglevering van de opgewekte energie, alsmede verhuur van testruimte aan derden t.b.v. plaatsing van eigen prototypes windmolens vormen onderdeel van het servicepakket. Ultimo 2003 zijn de windmolens via een sale en lease back transactie verkocht aan NIB Capital. De molens zijn aan het eind van de leaseperiode (2013) van NIB Capital teruggekocht. De exploitatie van het bij WEF behorende schaalpark is beëindigd. Voorts is er een actieve betrokkenheid bij de totstandkoming van het zogenaamde Windplan Wieringermeer dat een herindeling van de polder op het gebied van windmolens inhoudt. Tenslotte wordt in samenhang met onder andere de provincie Groningen en Nuon gewerkt aan de realisatie van een nieuw testpark voor off-shore windmolens. De voortgang bij de realisatie van het nieuwe testpark stukt doordat de belangen van de verschillende betrokken partijen niet gelijkgericht zijn. Momenteel vindt een bemiddelingspoging door het Ministerie van Economische Zaken plaats.

SunLab B.V. brengt meerdere meetapparaten voor zonnecellen op de markt. Met deze apparaten kunnen fabrikanten de productie van zonnepanelen optimaliseren via instrumenten als de CoReScan (Contact Resistance Scan) en de SheReScan (Sheet

Resistance Scan). In 2014 is de omzet gestegen ten opzichte van 2013 maar de markt laat verder nog weinig tekenen van herstel zien.

In China is een zogenaamde WFOE (wholly foreign owned enterprise) opgericht ter ontwikkeling van de markt voor ECN's producten en diensten op het gebied van de duurzame energie. Gebleken is dat door ontstane overcapaciteit er slechts beperkt is geïnvesteerd in nieuwe productiecapaciteit met innovatieve toepassingen. De aandacht wordt nu ook gericht op andere landen in het verre oosten. Het financieel resultaat van China is verantwoord als resultaat uit deelnemingen.

De Directie van ECN neemt haar verantwoordelijkheid voor de risicobeheersing en de daartoe geïmplementeerde administratieve organisatie met de daarin opgenomen interne controle maatregelen bijzonder serieus. Rekening houdend met de beperkingen die noodzakelijkerwijs altijd verbonden zijn aan alle interne risicobeheersingssystemen geeft de administratieve organisatie van ECN en haar dochterondernemingen de Directie ten aanzien van de financiële risico's een redelijke mate van zekerheid dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat en dat het jaarverslag een getrouw beeld geeft van de toestand op balansdatum en de gang van zaken gedurende het boekjaar. De administratieve organisatie en de daarin opgenomen interne controle maatregelen hebben in het verslagjaar naar behoren gewerkt en er zijn geen indicaties dat deze in het lopende jaar niet naar behoren zullen werken.

Toestand per balansdatum

De solvabiliteit (eigen vermogen ten opzichte van balanstotaal) nam af tot 1 % (2013: 8 %). Voornaamste oorzaak hiervan is het negatieve resultaat van NRG als gevolg van de stilstand van de HFR en van de overige nucleaire faciliteiten in het begin van het jaar 2014. De liquiditeitspositie nam toe van € 105,9 miljoen tot € 116,3 miljoen met name als gevolg van de ontvangen eerste tranche van de lening van EZ (€ 25,0 miljoen) en de verkochte obligaties (€ 6,0 miljoen). Een fors deel van de liquide middelen staat niet tot de vrije beschikking van ECN, thans € 53,0 miljoen (2013: € 67,4 miljoen). Het niet vrij ter beschikking staande deel betreft onder meer de Escrow rekeningen ten behoeve van het radioactief afval en de vooruitontvangen bedragen inzake ADEM en Solliance.

Het aantal medewerkers per ultimo 2014 is afgenomen met 26 personen ten opzichte van ultimo 2013, namelijk van 931 (ECN 492/NRG 439) naar 905 (ECN 484/NRG 421). Het aantal full time equivalenten (FTE's) per ultimo is gedaald met 23 fte's van 861 (ECN 450/NRG 411) naar 838 (ECN 443/NRG 395).

Resultaten

De som der bedrijfsopbrengsten nam af tot € 139,7 miljoen (2013: € 141,8 miljoen). Het gerealiseerde netto resultaat bedraagt -/- € 16,8 miljoen (2013: -/- € 4,8 miljoen).

De inkomsten uit licenties bedroegen € 0,3 miljoen (2013: € 0,8 miljoen).

In 2014 is een bedrijfsresultaat van -/- € 16,7 miljoen gerealiseerd. Het negatieve resultaat wordt veroorzaakt door het negatieve bedrijfsresultaat van NRG ad -/- € 9,8 miljoen als gevolg van de stilstand van de HFR en van de overige nucleaire faciliteiten in het begin van het jaar 2014, alsmede door de dotatie aan de voorziening radioactief afval.

De deelneming WEF B.V. heeft in 2014 een positief resultaat gerealiseerd van € 0,9 miljoen na belastingen (2013: € 1,1 miljoen). De deelneming SunLab B.V heeft in 2014 € 0,1 miljoen winst gerealiseerd (2013: € 0,2 miljoen verlies) na belastingen. Het totaal behaalde netto resultaat na belasting uit deelnemingen in groepsmaatschappijen bedraagt -/- € 8,9 miljoen.

In 2014 is een totaalbedrag van € 4,8 miljoen (2013: € 9,4 miljoen) geïnvesteerd (inclusief groot onderhoud).

Risico's en onzekerheden

Continuïteitsrisico

De vermogenspositie van ECN is door de negatieve resultaten over de afgelopen twee jaar fors gedaald tot een relatief zeer laag niveau. Daarnaast bestaat een structurele liquiditeitsbehoefte in verband met de verwachte uitgaven voor de afvoer van het radioactief afval in de komende jaren (aanwending van de voorziening) en in verband met de noodzakelijke investeringen om de HFR nog tot 2024 in bedrijf te kunnen houden. Op 17 oktober 2014 heeft de Minister van Economische Zaken bij beschikking bekend gemaakt

dat besloten is om ECN een krediet van € 82 miljoen ter beschikking te stellen. Een en ander is gerealiseerd in de vorm van een privaatrechtelijke leningsovereenkomst. Het leningsbedrag wordt in tranches ter beschikking gesteld.

Historisch radio actief afval

ECN heeft een verplichting inzake de afvoer en de opslag van het (historisch) radioactief afval en de ontmanteling van de nucleaire gebouwen en installaties. Dit dossier kent een zeer hoog risico voor de vermogens en liquiditeitspositie van ECN. Door ECN en NRG zijn maatregelen getroffen om de uitgaven zodanig te beheersen dat het gebudgetteerde bedrag niet wordt overschreden. Nieuwe inzichten en onvoorziene omstandigheden kunnen in dit dossier leiden tot aanzienlijke hogere uitgaven. De onzekerheid is nader toegelicht in de toelichting op de voorziening radioactief afval.

Veiligheid en Vergunningen

Om haar experimentele werk te kunnen doen beschikt ECN over de noodzakelijke vergunningen. Overschrijding van de vergunningsvoorschriften kan leiden tot intrekking van deze vergunningen en het ontstaan van gevaarlijke situaties voor mens en milieu. Om dit te voorkomen beschikt ECN over competente medewerkers, een adequaat managementsysteem en een up-to-date veiligheidscultuur. Ten aanzien van de hoogte van het eigen vermogen zijn tot op heden geen signalen ontvangen van de toezichthoudende instantie ANVS dat zij voornemens is maatregelen te nemen. NRG draagt zorg voor de informatievoorziening aan ANVS onder meer tijdens het periodiek overleg dat zij met ANVS heeft.

Politieke risico's

ECN is voor een belangrijk deel afhankelijk van publieke gelden (subsidies). De ontwikkeling van het innovatiebeleid is politiek bepaald. Door het onderhouden van contacten met Politiek Den Haag kan goed op de ontwikkelingen worden ingespeeld. De Minister van Economische Zaken heeft aangegeven het huidige model met verschillende toegepaste technologie instituten weinig overzichtelijk te vinden. In TO2-verband zal meer samenwerking moeten worden gezocht om in deze situatie verbetering te brengen. Op verzoek van de Minister worden de strategische planperiodes van de TO2-instituten per 2018 gesynchroniseerd. Ten aanzien van de visie voor toegepast onderzoek wordt gestreefd naar een uniforme aanpak van oneerlijke concurrentie door publieke kennisinstituten binnen het topsectoren beleid. Enerzijds wordt van ECN een meer

marktgerichte focus verwacht om aanspraak te kunnen maken op voldoende financiering. Anderzijds wordt ECN door de uniforme aanpak beperkt in haar mogelijkheden. Onderzocht wordt hoe het best met deze spanning kan worden omgegaan. Na overleg in TO2-verband is een gedragscode opgesteld.

Commerciële risico's

Als gevolg van de verschuiving van overheidsopdrachten naar marktopdrachten alsmede de meer voorkomende publiek private samenwerkingen dient ECN in te spelen op risico's die gepaard gaan met opdrachten met marktpartijen (bijvoorbeeld: debiteurenrisico, risico op claims en het risico op oneigenlijke concurrentie). Om deze risico's te mitigeren zijn organisatorische aanpassingen doorgevoerd en processen en autorisaties aangepast.

Markt- en conjuncturele risico's

De markten waarop ECN zich in toenemende mate moet begeven zijn niet allemaal stabiel en vrij van conjuncturele ontwikkelingen. Ook ligt het gevaar van de zogenaamde captive customer op de loer. Om deze risico's te mitigeren wordt er naar gestreefd om niet afhankelijk te zijn van één of enkele specifieke markten of opdrachtgevers. Business Development zorgt ervoor dat ECN voldoende op de hoogte is van de ontwikkelingen op de verschillende markten en bij de verschillende marktpartijen. Dit moet ECN in staat stellen om tijdig te kunnen reageren. Daarnaast wordt een actief portfoliomanagement gevoerd om de risico's te spreiden.

De marktontwikkelingen voor de medische isotopen zijn van belang voor de te realiseren verdere verbeteringen van de verkoopprijzen. Kennis van de marktontwikkelingen en het tijdig anticiperen op deze ontwikkelingen mitigeert het risico.

Pensioenen

ECN heeft een historisch dossier met een zeer hoog risico voor de vermogens- en liquiditeitspositie van ECN inzake de indexatie van pensioenen. ECN heeft het systeem van indexatie eenzijdig gewijzigd omdat de kosten van het toen geldende systeem niet meer waren op te brengen en de continuïteit van de organisatie in gevaar zou worden gebracht. Een deel van de rechthebbenden verenigd in OMEN heeft hertegen in juridische procedures bezwaar gemaakt. Voor het geval dat de uiteindelijke uitkomst voor ECN negatief is, zijn scenario's ontwikkeld hoe het beste kan worden opgetreden.

Vennootschapsbelasting

Het risico van een mogelijke belastingplicht voor de vennootschapsbelasting bestaat voor ECN. ECN is in overleg met de belastingdienst over dit risico. De Belastingdienst heeft aangegeven dat ECN in ieder geval niet belastingplichtig is tot en met 2015. De door de overheid nader te bepalen fiscale regelgeving vanaf 2016 is bepalend voor een eventuele belastingplicht voor ECN.

Doelmatigheid/projectbeheersing primaire proces en staven

ECN loopt het risico dat er projectverliezen ontstaan, projecten uit de tijd lopen of dat er niet voldoende kwaliteit wordt geleverd. In het kader van doelmatigheid en projectbeheersing is in 2013 een uitgebreide opleiding projectmanagement, via de Prince-II systematiek, uitgerold. Samen met de doorontwikkeling van de RAM-tool, de introductie van een capaciteitsmanagementtool en het mobiliteitsplein heeft dit een impuls aan de projectbeheersing gegeven.

NRG is in 2014 gestart met een verdere implementatie van het projectmatig werken. De methodiek van Prince II is geïntroduceerd. In 2015 zal implementatie van deze methodiek organisatie breed worden uitgevoerd. Het projectmatig werken conform een eenduidige methodiek zorgt voor consistentie en efficiency met uiteindelijk doel het tijdig onderkennen van risico's en hiermee sturing mogelijk maken.

Horizon 2020

Horizon 2020 is het programma van de Europese Commissie om Europees onderzoek en innovatie te stimuleren. Horizon 2020 loopt sinds 1 januari 2014 en is de opvolger van het Zevende Kaderprogramma (KP7). Horizon 2020 krijgt een totaalbudget van ongeveer € 80 miljard voor de periode 2014-2020.

Met Horizon 2020 wil de Europese Unie (EU) het concurrentievermogen van Europa vergroten door wetenschap en innovatie te stimuleren. Daarnaast wil de EU het bedrijfsleven en de academische wereld uitdagen om samen oplossingen te bedenken voor maatschappelijke vraagstukken die in heel Europa spelen. De vergoeding binnen het H2020 wijkt af van de vergoeding in het Zevende Kader Programma. De indirecte kosten worden doormiddel van een vast percentage van 25% vergoed. In het zevende kader programma werden de werkelijke indirecte kosten volledig vergoed. Ter compensatie hebben de kennis instituten de mogelijkheid om een hogere vergoeding te ontvangen als kan worden aangetoond dat de onderzoeks-infrastructuur een belangrijk deel uitmaakt van de totale aanwezige activa

en de indirecte kosten aantoonbaar als direct kunnen worden aangemerkt. Een aantal collega instituten hebben de aanvraag ingediend en zijn afgewezen om aanspraak te maken op de zogenaamde Large research Infrastructure (LRI) vergoeding. De oorzaken van afwijzing zijn bekend bij ECN. De aanvraag zal begin 2015 worden ingediend. Voorafgaand aan deze indiening vindt een toets door een extern adviseur/auditor plaats. Zowel door de opgedane kennis van de collega instituten alsmede met de externe toetsing wordt het risico op afwijzing van de LRI vergoeding gereduceerd. Behalve het risico met betrekking tot de te verkrijgen LRI vergoeding bestaat tevens het risico dat vanwege onbekende voorwaarden en het feit dat het een nieuw programma betreft er een gemiddelde acquisitie score wordt behaald op EU projecten die lager ligt dan in het verleden.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Duurzaamheid zit in de genen van ECN. Bijdragen aan een duurzame toekomst vormt de kern van onze missie. Sinds 2011 zetten we bij ECN deze passie om in een samenhangend en doelgericht beleid voor corporate social responsibility (CSR). Via de drie icoonthema's "core business", "ons terrein" en "de samenleving" willen we verder uitdragen hoe we invulling geven aan onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Voor ieder van de thema's zijn doelstellingen geformuleerd. Om de doelen te realiseren is er vanaf februari 2014 een nieuwe ambitieuze CSR werkgroep van start gegaan. Er zijn tal van activiteiten uitgevoerd zoals het opzetten van interne carpool website, het plaatsen van meer laadpalen voor elektrische voertuigen, het plaatsen van een slimme bandenpomp, het maken van een do-it-yourself manual om duurzaamheid van medewerkers te vergroten en acties om papier gebruik te reduceren. Daarnaast hebben we een stap gezet om CSR verder te integreren in onze bedrijfsactiviteiten door CSR als onderdeel op te nemen in de Operationele Plannen van de units voor 2015. Om de voortgang te bewaken hebben we twaalf indicatoren geïdentificeerd waarop we systematisch vooruitgang willen boeken. Rapportage van de voortgang en meer informatie over de uitgevoerde acties zijn te vinden in het CSR jaarverslag 2014.

Veiligheid Gezondheid en Milieu

Wet- en regelgeving

In april 2014 heeft ECN een aanvraag voor een veranderings-vergunning Milieu ingediend voor de locatie Petten. De vigerende vergunningen stammen uit 2001 en 2008 en de beschrijving van een aantal bedrijfsactiviteiten is geactualiseerd. Verwacht wordt dat de vergunning halverwege 2015 verleend wordt. Gelijktijdig met deze vergunningsaanvraag zijn ook de basis Risico Inventarisaties & Evaluaties geactualiseerd en acties vastgesteld voor het Plan van Aanpak (Arbowet-verplichting). Deze acties zijn in gang gezet en zullen voor het merendeel in 2015 afgerond worden. Voortdurende verbetering van veiligheid, gezondheid en milieu aspecten is geborgd via diverse veiligheids-beheersinstrumenten die onderdeel zijn van het kwaliteitsmanagementsysteem. Bijna dagelijks komen daar verbeteracties uit voort om onze medewerkers optimale veiligheid te garanderen. ECN is een lichte BRZO inrichting en tijdens een inspectie van het Bevoegd Gezag bleken er twee tekortkomingen te zijn bij het doorvoeren van organisatiewijzigingen en het verrichten van audits. Deze tekortkomingen zijn inmiddels verholpen.

Veiligheid, Gezondheid en Milieu

Helaas hebben we in 2014 twee verzuimongevallen moeten registreren. De incidenten vonden plaats op de locatie van een klant en in een kantoor. Met deze ervaringen wordt nogmaals benadrukt hoe belangrijk de veiligheidsbewustzijns campagne "Think Safety First" is. Hierin richten we ons op het implementeren van Last Minute Risk Assessment (LMRA), elkaar aanspreken op onveilig gedrag en beter weten wat (on)veilig is. Op het gebied van procesveiligheid zijn diverse near miss meldingen geweest, waarvan een aantal leidde tot het uitvoeren van een Root Cause Analysis. De hieruit voortkomende maatregelen versterken het voor ons als R&D-bedrijf noodzakelijk hoge niveau van procesveiligheid. De bedrijfsvoering is zodanig geweest dat er weinig impact op het milieu is geweest. Voor meer specifieke informatie wordt verwezen naar het openbare VGM Jaarverslag.

Corporate Governance

De Directie en Raad van Toezicht onderschrijven de algemene principes en uitgangspunten van de

Nederlandse corporate governance code zoals vastgesteld door de Monitoring Commissie Corporate Governance Code, t.w. integer en transparant handelen, goed toezicht hierop en het afleggen van verantwoording hierover. Hoewel deze Code zich richt op Nederlandse beursgenoteerde bedrijven hebben Directie en Raad van Toezicht in 2004 besloten om de elementen uit de Nederlandse corporate governance code, toen nog Code Tabaksblat, die ook voor ECN relevant zijn te implementeren. In 2006 is een reglement van de Raad van Toezicht en Directiereglement opgesteld waarin de voor ECN relevante elementen uit de code zijn opgenomen.

Het reglement van de Raad van Toezicht en Directiereglement zijn tussentijds aangepast. De meest recente versies van beide reglementen zijn vastgesteld door de Raad van Toezicht op 28 november 2014 en in werking getreden op 17 februari 2015. De meest recente statuten zijn aangepast en in werking getreden op 17 februari 2015.

De Directie van ECN bestond in 2014 uit één statutair benoemde Chief Executive Officer (CEO), een niet-statutair benoemde Chief Operating Officer (COO) en een niet-statutair benoemde Chief Financial Officer (CFO). De CEO is de voorzitter van de Directie. Hij draagt de eindverantwoordelijkheid voor het bedrijf als geheel en legt hierover verantwoording af aan de Raad van Toezicht in overeenstemming met het directiereglement en het reglement van de Raad van Toezicht. De statutaire directie wordt benoemd, geschorst en ontslagen door de Raad van Toezicht. De huidige CEO is voor onbepaalde tijd benoemd.

De Raad van Toezicht bestaat in beginsel uit zes leden. De taak van de Raad van Toezicht is het houden van toezicht op het bestuur van de stichting door de Directie en de algemene gang van zaken betreffende de stichting en de met haar verbonden ondernemingen. De Raad van Toezicht staat de Directie met raad terzijde.

De leden van de Raad van Toezicht worden, op voordracht van de Raad van Toezicht, benoemd door de minister van Economische Zaken. De Raad van Toezicht overlegt bij het maken van de voordracht met de Directie en de ondernemingsraad. De kandidaat moet binnen het gewenste profiel van de Raad van Toezicht passen. De Raad van Toezicht stelt deze profielschets op, rekening houdende met de aard van ECN, zijn werkzaamheden en de gewenste deskundigheid, ervaring en

onafhankelijkheid van zijn leden. De Raad van Toezicht evalueert de profielschets jaarlijks. Een lid van de Raad van Toezicht wordt benoemd voor een periode van vier jaar en is maximaal twee maal herbenoembaar. De Directie en de Raad van Toezicht zijn verantwoordelijk voor de corporate governance structuur van ECN en leggen hierover verantwoording af aan de minister van Economische Zaken. De Raad van Toezicht verschaft de minister van Economische Zaken alle verlangde informatie.

Verwachtingen voor 2015

Als gevolg van twee opeenvolgende verliesgevende jaren is het eigen vermogen van ECN gedaald tot een zeer laag niveau. Dit maakt ECN kwetsbaar bij tegenvallers. Voor 2015 wordt een positief financieel resultaat verwacht voor zowel de nucleaire activiteiten als de activiteiten op het gebied van de duurzame energie. Het zal echter nog enkele jaren duren voordat het eigen vermogen op het gewenste niveau zal zijn gebracht. Hoewel de solvabiliteit tekort schiet is de liquiditeit echter voldoende. Ook voor de komende jaren is de liquiditeit zeker gesteld als gevolg van de in 2014 verkregen lening van de Minister van Economische Zaken mits voldaan wordt aan de leningsvoorwaarden. Op basis van voortgangsrapportages wordt de lening uitbetaald in tranches. Met het realiseren van het Herstelplan verwachten NRG en ECN de komende jaren weer positieve resultaten te kunnen realiseren en binnen een aantal jaar het eigen vermogen naar het gewenste niveau te hebben teruggebracht.

Ook in 2015 zullen de nucleaire activiteiten veel aandacht vragen. Het veilig en betrouwbaar bedrijven van de installaties ter overbrugging van de periode tot de komst van de nieuwe reactor vraagt grote investeringen die door de markt opgebracht moeten worden. Op 17 oktober 2014 heeft de Minister van Economische Zaken bij beschikking bekend gemaakt dat is besloten om ECN een krediet van € 82 miljoen te verstrekken. Een adequate beheersing van processen en risico's is essentieel om tot een juiste invulling van de aan de financiering gestelde voorwaarden en tot een tijdige realisatie van het Herstelplan te komen. De uitvoering van het Herstelplan is gestart.

Op het gebied van duurzame energie zal het Energie Akkoord een belangrijke katalysator zijn voor allerlei nieuwe initiatieven, en zeker ook ten aanzien van

innovatie. Veel daarvan zal ongetwijfeld zijn weg vinden naar de Topsector Energie en uiteindelijk naar de markt. ECN speelt in dit proces al jaren een onmisbare rol. Onze zorg daarbij is of de dalende EZS-budgetten ons in staat zullen blijven stellen om deze rol met de huidige impact te vervullen.

De strategische periode van ECN loopt tot en met 2015. Dit betekent dat er voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden om te komen tot een nieuw strategisch plan 2016 - 2017. Op verzoek van EZ wijkt deze twee jaar durende periode af van de gebruikelijk periode van vier jaar van ECN. De periode 2018 - 2021 is de start van synchroon lopende strategieperiodes van alle TO2 instituten.

Het proces om te komen tot een nieuw strategisch plan ziet er globaal als volgt uit:

- Evaluatie van de huidige strategie 2012 - 2015;
- Uitvoeren externe analyse (herijking van het omgevingsbeeld);
- In kaart brengen van de gevolgen voor ECN, ook in relatie tot de overige TO2 instituten;
- Formulering van het strategische kader 2016 - 2017;
- Externe toetsing bij voornaamste stakeholders , waaronder EZ en personeel.

Dit proces zal begin oktober worden afgerond , zodat het kader biedt voor de ontwikkeling van het Operationeel Plan 2016.

Petten, 28 april 2015

Ir. P.A.O.G. Korting

2

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht vergaderde dit jaar vier maal regulier en twee maal niet regulier. Bij elke vergadering was de statutaire directie aanwezig. In de reguliere vergaderingen kwamen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde:

- De continuïteit van ECN en NRG, het dreigende liquiditeitstekort, de verstrekking van het krediet van € 82 miljoen door Economische Zaken;
- Financiële aangelegenheden van ECN en NRG, waaronder de jaarstukken, de periodieke financiële rapportages, het investeringsplan, het operationele plan en de deelnemingen;
- Het Herstelplan NRG, gericht op veilig, betrouwbaar en financieel solide opereren van de Hoge Flux Reactor;
- Het veiligheidsbeleid bij NRG;
- Voortgang Radioactief Afval Project;
- Het Research & Development plan, ontwikkelingen subsidie Economische Zaken;
- Goedkeuring en implementatie van nieuwe statuten en reglementen ECN;
- Procedure inzake het geschil tussen ECN en de Vereniging Oud-Medewerkers ECN & NRG (OMEN) na het arrest van de Hoge Raad.
- Bedrijfsbezoeken op de verschillende locaties ECN en NRG

Op 21 januari 2014 en op 14 februari 2014 hebben extra ingelaste vergaderingen van de Raad van Toezicht plaatsgevonden die gewijd waren aan het herstelplan van NRG, gericht op de veilige en betrouwbare operatie van de Hoge Flux Reactor, en aan de strategie van NRG. Tevens is in deze vergaderingen gesproken over de continuïteit en de nijpende liquiditeitspositie.

Bij twee van de zes overlegvergaderingen van de ondernemingsraad met de bestuurder was een lid van de Raad van Toezicht aanwezig.

Commissies

De Raad van Toezicht heeft twee commissies, de Auditcommissie en de Bezoldigings- en benoemingscommissie die beide speciale onderwerpen voorbereiden ten behoeve van de Raad van Toezicht. In het kader van de Corporate Governance is in 2005 voor beide commissies een reglement opgesteld en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

De Auditcommissie bestond in 2014 uit mevrouw mr. L. Pool (voorzitter), mevrouw prof. dr. ir. drs. H. Bijl, en de heer ir. B.C. Fortuyn. De commissie is in 2014 drie keer bij

elkaar geweest. In deze vergaderingen kwamen onder meer aan de orde:

- de jaarrekening en het accountantsverslag
- fondsvorming radioactief afval
- liquiditeitspositie en continuïteit
- de verstrekking van het krediet van € 82 miljoen door Economische Zaken en de bijkomende voorwaarden

De Bezoldigings- en benoemingscommissie bestond in 2014 uit de heer dr.ir. C.P. Jongenburger (voorzitter), de heer prof.dr.ir. T.H.J.J. van der Hagen, de heer drs. P. de Krom. De commissie is in 2014 drie keer bij elkaar geweest. In deze vergaderingen kwamen onder meer aan de orde:

- de samenstelling van de Raad van Toezicht en RvT commissies
- de bezoldiging en de doelstellingen van de statutair directeur
- de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen
- de nieuwe statuten en reglementen van ECN

Integriteit

Op grond van het reglement dient een tegenstrijdig belang van een lid van de Raad van Toezicht, de directie en de externe accountant dat van materiële betekenis is voor ECN of de betrokken persoon, terstond aan de voorzitter van de Raad van Toezicht te worden gemeld. Een dergelijke melding is in 2014 niet ontvangen. De bepalingen in het reglement die hierop betrekking hebben zijn nageleefd.

Onafhankelijkheid

Naar het oordeel van de Raad van Toezicht is voldaan aan het vereiste dat elk van zijn leden, met uitzondering van maximaal één persoon, onafhankelijk is. De Raad van Toezicht beschouwt alle leden als onafhankelijk.

Wijzigingen

In 2014 is de samenstelling van de raad gewijzigd. De heer ir. B.C. Fortuyn is per 1 januari 2014 toegetreden nadat hij in 2013 al enige vergaderingen als adviseur had bijgewoond. De heer prof.dr.ir. T.H.J.J. van der Hagen heeft in 2014 enkele vergaderingen als adviseur bijgewoond alvorens toe te treden tot de raad per 1 mei 2014.

Op 1 maart 2015 is de heer drs. P. de Krom afgetreden als lid en voorzitter van de raad, in afwachting van de benoeming van een nieuwe voorzitter neemt mevrouw prof. dr. ir. drs. H. Bijl het voorzitterschap waar per 1 maart 2015.

Terug- en vooruitblik

In het jaar 2014 speelde het continuïteitsvraagstuk een belangrijke rol. Door de verstrekking van het krediet van € 82 miljoen door het ministerie Economische Zaken is de continuïteit gewaarborgd en kan in 2015 de focus weer volledig liggen op de toekomst.

Ook in het geschil tussen ECN en de Vereniging Oud-Medewerkers ECN & NRG (OMEN) is rust gekomen door het arrest van het Hof Den Haag van 31 maart 2015. Het hof heeft alle vorderingen van OMEN afgewezen en geoordeeld dat ECN destijds gerechtigd was om de pensioenregeling aan te passen.

De Raad van Toezicht dankt de directie en de medewerkers voor hun inzet en behaalde resultaten in 2014.

Petten, 28 april 2015

De Raad van Toezicht

3

Geconsolideerde jaarrekening ECN

Geconsolideerde balans

Geconsolideerde balans (x € 1.000)

(voor resultaatbestemming)

ACTIVA	Toelichting	31-12-2014	31-12-2013
Vaste Activa			
Immateriële vaste activa	1	2.609	2.745
Materiële vaste activa	2	43.841	47.031
Financiële vaste activa:			
• Overige deelnemingen	3	100	136
• Effecten	3	0	5.955
• Overige vorderingen	3	0	907
Totaal financiële vaste activa		100	6.998
Totaal vaste activa		46.550	56.774
Vlottende Activa			
Vorraden	4	12.289	14.985
Onderhanden projecten	5	28.611	27.479
Vorderingen en overlopende activa	6	17.233	19.362
Totaal vlottende activa		58.133	61.826
Liquide middelen	7	116.250	105.935
TOTAAL		220.933	224.535

Geconsolideerde balans (x € 1.000)

(voor resultaatbestemming)

PASSIVA	Toelichting	31-12-2014	31-12-2013
Groepsvermogen	8		
Aandeel rechtspersoon in het groepsvermogen		1.354	18.132
Aandeel derden in het groepsvermogen		40	40
		1.394	18.172
Voorzieningen			
Voorziening voor radioactief afval	9	109.660	105.579
Voorziening afvloeiingskosten	10	3.369	1.710
Voorziening pensioen indexatie	11	1.904	3.719
Voorziening tegemoetkoming bij aanvang pensioenen	12	732	845
Voorziening Regeling Bezwarende Functies (RBF)	13	189	189
Voorziening voor jubileumuitkering	14	1.112	1.078
Voorziening onderhanden projecten	15	1.956	4.386
Andere voorzieningen	16	3.376	6.237
		122.298	123.743
Langlopende schulden			
Langlopende leningen	17	25.256	5.816
		25.256	5.816
Kortlopende Schulden			
Vooruitontvangen van derden	18	34.664	42.280
Crediteuren	18	20.104	10.900
Belastingen en sociale lasten	18	3.799	3.593
Schulden ter zake van overige personeelskosten	18	6.949	7.131
Schulden ter zake van pensioenen	18	3.095	3.561
Overige schulden en overlopende passiva	18	3.374	9.339
		71.985	76.804
TOTAAL		220.933	224.535

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Geconsolideerde winst- en verliesrekening (x € 1.000)

BEDRIJFSOPBRENGSTEN	Toelichting	2014	2013
Opbrengsten			
• Subsidie door Staat der Nederlanden	19	31.681	33.696
• Opdrachten en overige financiering	20	91.288	89.948
• Wijzigingen in onderhanden projecten en voorraad gereed product		2.363	-121
		125.332	123.523
Geactiveerde productie voor eigen bedrijf	21	5.160	8.540
Overige bedrijfsopbrengsten	22	9.225	9.690
Som der bedrijfsopbrengsten		139.717	141.753
BEDRIJFSLASTEN			
Kosten van grond- en hulpstoffen		7.443	4.953
Lonen en salarissen	23	61.023	58.037
Sociale lasten	23	7.561	7.197
Pensioenen	23	8.295	9.297
Afschrijvingen op immateriële vaste activa	1	459	459
Afschrijvingen op materiële vaste activa	24	7.636	8.340
Overige bedrijfskosten	25	63.996	58.263
Som der bedrijfslasten		156.413	146.546
BEDRIJFSRESULTAAT		-16.696	-4.793
Aandeel in resultaat van niet geconsolideerde deelnemingen waarin wordt deelgenomen		-226	-98
Financiële baten en lasten	26	221	616
Geconsolideerd resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting		-16.701	-4.275
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	27	-77	-534
Geconsolideerd resultaat na belastingen		-16.778	-4.809
Waarvan aandeel derden		0	0
Resultaat toekomend aan de rechtspersoon		-16.778	-4.809

Overzicht van totaal resultaat van de rechtspersoon

	2014	2013
Geconsolideerd netto resultaat	-16.778	-4.809
Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	0	0
Totaal resultaat na belastingen	-16.778	-4.809

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Geconsolideerd kasstroomoverzicht (x € 1.000)

(volgens de indirecte methode)		2014		2013
Bedrijfsresultaat		-16.696		-4.793
Afschrijvingen immateriële vaste activa		459		459
Afschrijvingen materiële vaste activa		7.639		8.340
Mutatie voorzieningen		-1.445		-3.086
Mutaties in werkkapitaal				
• Onderhanden projecten	-1.132		121	
• Voorraden	2.696		-3.853	
• Vorderingen en overlopende activa	2.129		-2.129	
• Kortlopende schulden	-4.701		8.713	
		-1.008		2.852
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-11.051		3.772
Financiële baten: - ontvangen interest	854		1.503	
Betaalde winstbelasting	-195		-354	
		659		1.149
Kasstroom uit operationele activiteiten		-10.392		4.921
Investerings immateriële vaste activa	-323		-1.081	
Desinvesteringen immateriële vaste activa	0		0	
Investerings materiële vaste activa	-4.450		-8.325	
Desinvesteringen materiële vaste activa	1		1.840	
(Des)investerings overige financiële activa	6.672		577	
		1.900		-6.989
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-8.492		-2.068
Mutatie financieringen	19.440		-4.684	
Financiële lasten (betaalde interest)	-633		-542	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		18.807		-5.226
Netto kasstroom		10.315		-7.294
Koers- en omrekeningsverschillen op geldmiddelen		0		0
Mutatie liquide middelen		10.315		-7.294
Beginstand liquide middelen		105.935		113.229
Eindstand liquide middelen		116.250		105.935
Mutatie liquide middelen		10.315		-7.294

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Algemeen

Voor zover niet anders aangegeven zijn alle bedragen in het jaarverslag vermeld in x € 1.000.

Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) is statutair gevestigd te Petten, gemeente Schagen. De stichting heeft tot doel kennis en ervaring op het gebied van energie te verwerven en ertoe bij te dragen dat deze op doelmatige wijze dienstbaar worden gemaakt aan het algemeen belang en de daarbinnen te onderscheiden deelbelangen.

Activiteiten

De activiteiten van ECN en haar groepsmaatschappijen bestaan voornamelijk uit:

- a. Het verrichten en doen verrichten van fundamenteel, strategisch en op toepassing gericht onderzoek en daarop gerichte studies op werkterreinen die worden bepaald op eigen initiatief, of in opdracht van rijksoverheid, lagere overheden, ondernemingen met inbegrip van elektriciteitsbedrijven, andere maatschappelijke groeperingen en natuurlijke personen.
- b. Het toegankelijk maken en overdragen van resultaten van onderzoek en studies, zoals bedoeld onder a), alsmede het begeleiden en ondersteunen bij de toepassing van die resultaten.
- c. Het samenwerken met ondernemingen, met inbegrip van energiebedrijven, en andere onderzoekinstellingen ter zake van onderzoek en studies zoals bedoeld onder a).
- d. Het leveren van bijdragen aan de coördinatie van onderzoek en studies in Nederland en aan internationale samenwerking op dit gebied.

Groepsverhoudingen

ECN staat aan het hoofd van een groep ondernemingen. Een overzicht van de gegevens, vereist op grond van de artikelen 2:379 en 2:414 BW, is onderstaand opgenomen:

Geconsolideerde deelnemingen:

Naam	Statutaire zetel	Aandeel in geplaatst kapitaal
NRG v.o.f.	Petten, gemeente Schagen	99%
NRG Nuclear Services B.V. *	Arnhem	100%
ECN Wind Energy Facilities B.V.	Petten, gemeente Schagen	100%
ECN Windturbine Testpark Wieringermeer C.V.	Petten, gemeente Schagen	100%
SunLab B.V.	Petten, gemeente Schagen	100%
Stichting ECN Nuclear **	Petten, gemeente Schagen	

* NRG Nuclear Services B.V. draagt zorg voor de vercommercialisering van licentierechten op het gebied van de belading van reactoren in de USA.

** Stichting ECN Nuclear is voor 100% in de consolidatie betrokken omdat Stichting ECN 100% zeggenschap heeft in Stichting ECN Nuclear. Stichting ECN Nuclear is houder van het overige 1% belang in NRG v.o.f. Stichting ECN Nuclear is de rechtsopvolger van ECN Nuclear B.V.

Niet-geconsolideerde deelnemingen

Voor een specificatie van de niet-geconsolideerde deelnemingen wordt verwezen naar de toelichting op de deelnemingen in de geconsolideerde balans.

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van ECN zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen, waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. Ingeval van een te verwaarlozen betekenis voor het beeld van de geconsolideerde jaarrekening zijn deze deelnemingen buiten de consolidatie gehouden. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van ECN. De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen, onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht. De resultaten van nieuw verworven groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen en vennootschappen worden geconsolideerd vanaf de overnamedatum. Op die datum worden de activa, voorzieningen en schulden gewaardeerd tegen reële waarden. Betaalde goodwill wordt in het jaar van aankoop van de rechtspersoon volledig ten laste van het resultaat gebracht. De resultaten van afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie verwerkt tot het tijdstip waarop de groepsband wordt verbroken.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Financiële instrumenten

Onder de financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als deze afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. Financiële derivaten waarbij de onderliggende waarde niet beursgenoteerd is worden tegen kostprijs opgenomen. Indien per balansdatum de reële waarde lager is dan de kostprijs dan wel negatief is, wordt het derivaat ten laste van de winst-en verliesrekening afgewaardeerd naar de lagere reële waarde.

Omrekening van vreemde valuta

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode worden in de jaarrekening verwerkt tegen de koers die geldt op de datum van de transactie. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Vergelijkende cijfers

Ter wille van het inzicht en de vergelijkbaarheid heeft een herrubricering plaatsgevonden voor de vergelijkende cijfers. De herrubricering heeft geen invloed op het resultaat en het vermogen.

De herrubricering betreft een verschuiving van 2.730 van de post onderhanden projecten naar de post vooruit ontvangen van derden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd, met uitzondering van de rechten op opslagruimte voor radioactief afval, die zijn gewaardeerd c.q. afgeschreven op grond van het aantal verbruikte HABOG posities. De economische levensduur en de afschrijvingsmethode worden aan het einde van elk boekjaar opnieuw beoordeeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de vervaardigingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen.

De kosten die noodzakelijk worden geacht voor de afwikkeling van de herstelverplichting voor ontmantelingskosten van gebouwen, worden geactiveerd als onderdeel van de boekwaarde van het actief. Materiële activa in aanbouw worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs en indien van toepassing verminderd met bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit materiaalkosten, directe arbeidskosten en een toerekenbaar deel van de indirecte productiekosten. Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen.

Financiële vaste activa

De niet-geconsolideerde deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de netto vermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze netto vermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van ECN.

Deelnemingen met een negatieve netto vermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de stichting geheel of ten dele instaat voor de schulden van de betreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd, primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de stichting ten behoeve van deze deelnemingen.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

De vorderingen op en leningen aan deelnemingen alsmede de overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

De onder de financiële vaste activa opgenomen obligaties (beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd), die eveneens niet behoren tot een handelsportefeuille en die worden aangehouden tot het einde van de looptijd worden gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde. Wanneer de marktwaarde lager is dan de geamortiseerde kostprijs wordt een bijzondere waardevermindering verantwoord. Terugneming van een bijzondere waardevermindering geschiedt tot maximaal de geamortiseerde kostprijs die zou zijn bepaald als geen sprake zou zijn geweest van een bijzondere waardevermindering.

Vorraden

De post voorraden bestaat uit grond- en hulpstoffen t.b.v. de dagelijkse operationele activiteiten en brandstoffen nodig voor de bedrijfsvoering van de Hoge Flux Reactor (HFR). De voorraad grond- en hulpstoffen wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, welke is bepaald op de gemiddelde inkoopprijs, of lagere netto-opbrengstwaarde. De voorraad brandstoffen wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, gebaseerd op het FIFO principe of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraad items.

Onderhanden projecten

De onderhanden projecten wordt gewaardeerd tegen bestede kosten, vermeerderd met toegerekende winst, verminderd met de op balansdatum reeds gedeclareerde termijnen en op balansdatum reeds voorzienbare verliezen. De bestede kosten omvatten het directe materiaalverbruik, de gerealiseerde metingen en apparatuureenheden tegen kostprijsstarief en de overige kosten, die rechtstreeks aan het onderzoeksproject kunnen worden toegerekend. De aan het project toe te rekenen financieringsbaten wordt bepaald op basis van de op balansdatum aan het project bestede kosten. De op de onderhanden projecten betrekking hebbende gedeclareerde termijnen, worden in mindering gebracht op onderhanden projecten. Een eventueel hieruit voortvloeiend negatief saldo onderhanden projecten wordt gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden op individuele basis vastgesteld en in mindering gebracht.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staat, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Aandeel van derden in het groepsvermogen

Het aandeel van derden in het groepsvermogen betreft het minderheidsbelang van derden in het eigen vermogen van geconsolideerde maatschappijen. Het aandeel van derden in het resultaat van geconsolideerde maatschappijen wordt in de winst- en verliesrekening in mindering gebracht op het groepsresultaat.

Voorzieningen

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

In 2006 is het pensioenreglement gewijzigd, waardoor het karakter van de pensioenregeling is veranderd van een toegezegde pensioenregeling naar een toegezegde bijdrageregeling. Bij deze regeling betaalt de stichting vaste bijdragen aan pensioenverzekeraars en fondsen en heeft de stichting geen nadere betalingsverplichtingen dan deze vaste bedragen. De bedragen worden als kostenpost opgenomen wanneer deze verschuldigd zijn.

Deze pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder' benadering. In deze benadering wordt aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst wordt beoordeeld of en zo, ja welke verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie op balansdatum bestaan. Deze additionele verplichtingen, waaronder eventuele verplichtingen uit herstelplannen van de pensioenuitvoerder, leiden tot lasten voor de groep en worden in de balans opgenomen in een voorziening.

De voorziening pensioenindexatie wordt gewaardeerd tegen contante waarde.

Langlopende personeelsbeloningen welke deel uitmaken van het beloningspakket, zoals beloningen wegens jubilea, tijdelijk verlof en dergelijke hebben een langlopend karakter. De netto verplichting voor de personeelsbeloningen is het bedrag van de toekomstige uitkeringen die werknemers in ruil voor hun diensten hebben verdiend in huidige en vorige verslagperiodes. Actuariële winsten en verliezen op overige langlopende personeelsbeloningen worden direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Vertrekregelingen betreffen verplichtingen uit hoofde van het vóór de nominale pensioendatum beëindigen van dienstverbanden met werknemers. Ontslagvergoedingen worden verwerkt indien aantoonbaar sprake is van een verplichting tot beëindiging van dienstverbanden met werknemers. Vergoedingen worden tegen reële waarde opgenomen. De verplichting wordt als zodanig opgenomen en toegelicht onder de voorzieningen. Voor bonusregelingen en winstdelingen op basis van de relevante prestatieregelingen wordt een verplichting onder kortlopende schulden opgenomen.

Voorziening voor radioactief afval

Deze voorziening is bestemd voor de kosten van toekomstige verwerking c.q. opslag van op balansdatum aanwezig radioactief afval en de afwikkeling van de herstelverplichting van ontmantelingskosten van nucleaire gebouwen en installaties. Het deel van de voorziening bestemd voor de kosten van toekomstige verwerking c.q. opslag van op balansdatum aanwezig radioactief afval wordt gewaardeerd op basis van nominale waarde. De voorziening voor de afwikkeling van de herstelverplichting van ontmantelingskosten van nucleaire gebouwen en installaties wordt jaarlijks gecorrigeerd voor inflatie.

Voorziening afvloeiingskosten

Deze voorziening heeft betrekking op kosten in verband met de reorganisatie van activiteiten als gevolg van het beëindigen van de regeling "Energie Onderzoek Subsidie" (EOS). De voorziening is gebaseerd op de verwachte kosten als uitvloeisel van een geformaliseerd sociaal plan en de implementatie na balansdatum van een reorganisatieplan. Tevens zijn hier de kosten voorzien die voortkomen uit de reorganisatie van de stafafdelingen in 2013. Deze voorziening is gebaseerd op de verwachte kosten gebaseerd op het geformaliseerde sociaal plan en de implementatie na balansdatum van het reorganisatieplan.

Overige Voorzieningen

Tenzij anders vermeld worden de overige voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Bedrijfsopbrengsten

Onder de bedrijfsopbrengsten wordt verstaan de opbrengst uit hoofde van de in het verslagjaar verleende diensten en geleverde producten, onder aftrek van de over de omzet geheven belastingen. Opbrengsten van projecten worden opgenomen naar rato van voortgang. De bestede kosten van deze projecten worden aan dezelfde periode toegerekend.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen/waarin de opbrengsten zijn gedeerd/waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan.

Aandeel in resultaat van deelnemingen

Als resultaat van deelnemingen, waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid, wordt opgenomen het aan de stichting toekomstige aandeel in het resultaat van deze deelnemingen. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de bij ECN geldende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. Bij deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, wordt het dividend als resultaat aangemerkt. Verwerking hiervan vindt plaats onder "financiële baten en lasten".

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het boekjaar, waarbij zo nodig rekening wordt gehouden met permanente verschillen tussen de winstberekening volgens de jaarrekening en de fiscale winstberekening. Actieve belasting- latenties (indien van toepassing) worden slechts gewaardeerd voor zover de realisatie daarvan waarschijnlijk is.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerde kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen een gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Winstbelastingen, ontvangen interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Toelichting op de geconsolideerde balans

Vaste activa

1. Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa

De specificatie en het verloop van de immateriële vaste activa is als volgt

	HABOG	Concessies, vergunningen en intellectuele eigendommen	Kosten van onderzoek en ontwikkeling	Totaal 2014	Totaal 2013
Aanschafwaarde					
Per 1 januari	1.697	1.039	1.331	4.067	3.345
Investeringen	0	44	279	323	1.081
Desinvesteringen	0	-59	0	-59	-359
Per 31 december	1.697	1.024	1.610	4.331	4.067
Afschrijvingen					
Per 1 januari	-771	-394	-157	-1.322	-1.222
Afschrijving boekjaar	0	-260	-199	-459	-459
Desinvesteringen	0	59	0	59	359
Per 31 december	-771	-595	-356	-1.722	-1.322
Boekwaarde					
Per 1 januari	926	645	1.174	2.745	2.123
Investeringen	0	44	279	323	1.081
Desinvesteringen	0	0	0	0	0
Afschrijving boekjaar	0	-260	-199	-459	-459
Per 31 december	926	429	1.254	2.609	2.745

HABOG betreft extra rechten op opslagruimte voor hoog radioactief splijtstof afval bij Covra N.V. De boekwaarde ultimo 2014 bedraagt 926 en is gebaseerd op de nog te gebruiken HABOG posities.

Onder de post concessies, vergunningen en intellectuele eigendommen zijn tevens software licenties opgenomen. Intellectuele eigendommen en de kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

2. Materiële vaste activa

Materiële vaste activa

De specificatie en het verloop van de materiële vaste activa is als volgt

	Gebouwen en terreinen	Bedrijfsinst. en inrichting	Instrumen-ten en machines	Bedrijfs-middelen in uitvoering	Totaal 2014	Totaal 2013
Aanschafwaarde						
Per 1 januari	84.919	56.544	67.986	1.601	211.050	206.291
Investeringen	475	210	1.562	2.204	4.451	8.326
Overboekingen	23	203	200	-426	0	0
Desinvesteringen	-2.713	0	0	0	-2.713	-3.566
Per 31 december	82.704	56.957	69.748	3.379	212.788	211.051
Afschrijvingen						
Per 1 januari	-57.268	-45.396	-61.356	0	-164.020	-157.406
Afschrijving boekjaar	-3.388	-1.690	-2.561	0	-7.639	-8.340
Overboekingen	0	-13	13	0	0	0
Desinvesteringen	2.712	0	0	0	2.712	1.726
Per 31 december	-57.944	-47.099	-63.904	0	-168.947	-164.020
Boekwaarde						
Per 1 januari	27.651	11.148	6.630	1.601	47.031	48.885
Investeringen	475	210	1.562	2.204	4.450	8.326
Overboekingen	23	190	213	-426	0	0
Desinvesteringen	-1	0	0	0	-1	-1.840
Afschrijving boekjaar	-3.388	-1.690	-2.561	0	-7.639	-8.340
Per 31 december	24.760	9.858	5.844	3.379	43.841	47.031

Onder gebouwen en terreinen is ultimo 2014 een bedrag van 10.461 voor decommissioning opgenomen (2013: 11.122).

De afschrijving geschiedt lineair, waarbij de volgende termijnen worden gehanteerd:

- Bedrijfsgebouwen 20 tot 30 jaar
- Tijdelijke gebouwen en terreinvoorzieningen 10 jaar
- Bedrijfsinstallaties en -inrichting 10 jaar
- Instrumenten, machines e.d. 5 jaar
- Computerapparatuur en programmatuur 3 jaar

De herstellkosten decommissioning nucleaire gebouwen en installaties worden afgeschreven met ingang van 31 december 2000 tot het moment van herstel c.q. decommissioning.

Het terrein is in 1957 van Staatsbosbeheer in erfpacht verkregen en loopt na tussentijdse verlenging nu tot 2051.

3. Financiële vaste activa

Financiële vaste activa

Het verloop van de deelnemingen is als volgt:

		2014		2013
Stand per 1 januari		136		31
• Investerings	210		192	
• Desinvesteringen	0		0	
• Resultaat deelnemingen	-246		-87	
		-36		105
Stand per 31 december		100		136

Overige deelnemingen

De volgende deelnemingen in kennis- en overige ondernemingen zijn tegen de daarbij vermelde waarde verantwoord.

	Vestigings- plaats	ECN belang (in %)	2014	2013
Sundye B.V.	Petten	100,0	16	16
Aster Intellectual Properties B.V.	Veessen	18,0	0	0
BO2 Energy Concepts B.V.	Petten	100,0	4	4
ToN2 B.V.	Petten	95,0	2	0
Solar Academy B.V.	Petten	100,0	0	0
Sulphcatch B.V.	Petten	100,0	0	0
Fest GmbH	Achen	100,0	0	2
ECN New Energy Technologies Co China	Beijing	100,0	68	114
Admatec B.V.	Moergestel	33,3	10	0
Totaal per 31 december			100	136

Bovenstaande vennootschappen waar overheersende zeggenschap is, zijn niet meegeconsolideerd, omdat deze gezamenlijk van te verwaarlozen betekenis zijn.

Effecten

De effectenportefeuille bestond geheel uit obligaties van één fonds dat in september 2015 zou expireren. Deze is in mei 2014 verkocht.

Het verloop van de portefeuille

	2014	2013
Stand per 1 januari	5.955	5.869
• Verkopen	-5.969	0
• Waardeverschillen	14	86
Stand per 31 december	0	5.955

Overige vorderingen

Onder de Overige vorderingen is de vordering op Mallinckrodt B.V. (voorheen Covidien B.V.) uit hoofde van verschuldigde leasetermijnen inzake het leasecontract Molybdeengebouw opgenomen. De basis hiervoor is een investering van 20.000 en een contract met doorlooptijd van 20 jaar. Op grond van een contractuele bepaling heeft per 2006 een renteherziening plaatsgevonden, waardoor de leaseprijs voor de op dat moment nog resterende termijnen (40 kwartalen) opnieuw is vastgesteld. De nog openstaande vordering ultimo 2014 bedraagt: 907. De aflossing in 2015 bedraagt 907 en is als zodanig opgenomen onder de vlottende activa.

Het verloop van de Overige vorderingen

	2014	2013
Stand per 1 januari	907	1.773
Overboeking naar vorderingen en overlopende activa	-907	-866
	-907	-866
Stand per 31 december	0	907

Vlottende activa

4. Voorraden

Voorraden

	2014	2013
Voorraad magazijn	92	127
Voorraad scanners	234	234
Voorraad brandstof HFR	11.963	14.624
Stand per 31 december	12.289	14.985

In de voorraad brandstof HFR is vooruitbetaalde voorraad opgenomen ad. 866 (2013: 472).

5. Onderhanden projecten

Onderhanden projecten

	2014	2013
• Onderhanden projecten	28.611	27.479
• Voorziening op onderhanden projecten*	-1.956	-4.386
• Voorziening op EU-projecten*	-3.302	-5.695
Stand per 31 december	23.353	17.398

* De hierboven genoemde voorzieningen zijn aan de creditzijde van de balans opgenomen.

6. Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen zijn opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk is aan de nominale waarde, onder aftrek van benodigde voorzieningen. De vorderingen vervallen binnen één jaar en zijn als volgt verdeeld.

	2014	2013
• Handelsdebiteuren	9.972	13.938
• Vorderingen op deelnemingen	1	0
• Overige vorderingen en overlopende activa	7.260	5.424
Stand per 31 december	17.233	19.362

Per ultimo 2014 is een voorziening voor dubieuze debiteuren van 1.336 (2013: 695) getroffen.

Het verloop van de totale voorziening dubieuze debiteuren is als volgt.

	2014	2013
Stand per 1 januari	695	433
• Toevoeging	670	300
• Onttrekking	-2	-7
• Vrijval	-27	-31
Stand per 31 december	1.336	695

7. Liquide middelen

Van het totaal van de liquide middelen staat 51.223 niet ter vrije beschikking (zie specificatie hierna). Bij de aflossing van de obligatie is de kredietfaciliteit door de ING Bank ingetrokken.

	2014	2013
• Kas	3	4
• Deutsche Bank	2.753	13.197
• ING	113.494	92.734
Stand per 31 december	116.250	105.935

Niet ter vrije beschikking staan:

	2014	2013
• ING Escrow account	38.043	46.634
• ING 6 ^e en 7 ^e kader rekeningen	1.347	7.171
• Geblokkeerd ten behoeve van reorganisatiekosten	1.597	1.710
• Meetmast RWE	759	913
• ADEM project	7.817	6.788
• Solliance project	1.660	4.143
Totaal	51.223	67.359

Aan de ING Escrow rekeningen wordt jaarlijks de op bankrekeningen verkregen rente toegevoegd. Op de ING Escrow rekeningen afkomstig uit 2004 en 2006 wordt dit bedrag aangevuld tot een rente van 5% op jaarbasis. Deze rentedotatie geschiedt vanuit de vrije liquide middelen van ECN en bedraagt in 2014 781 (2013: 737).

Passiva

8. Groepsvermogen

Voor de toelichting op het eigen vermogen verwijzen wij naar de enkelvoudige jaarrekening.

Het aandeel van derden in het groepsvermogen betreft kapitaal inbreng van de stille vennoten in ECN Windturbine Testpark Wieringermeer C.V.

Voorzieningen

De hieronder vermelde voorzieningen hebben overwegend een lange termijnkarakter.

		2014	2013
Voorziening voor radioactief afval	9	109.660	105.579
Voorziening afvloeiingskosten	10	3.369	1.710
Voorziening pensioen indexatie	11	1.904	3.719
Voorziening tegemoetkoming bij aanvang pensioenen	12	732	845
Voorziening Regeling Bezwarende Functies (RBF)	13	189	189
Voorziening voor jubileumuitkering	14	1.112	1.078
Voorziening onderhanden projecten	15	1.956	4.386
Andere voorzieningen	16	3.376	6.237
		122.298	123.743

9. Voorziening voor radioactief afval

Het verloop van de voorziening is als volgt.

		2014	2013
Stand per 1 januari		105.579	107.771
• onttrekking	-15.638		-8.898
• inflatiecorrectie	453		1.102
• dotatie	19.266		5.604
		4.081	-2.192
Stand per 31 december		109.660	105.579

De stand per 31 december 2014 kan als volgt worden gesplitst:

Voorziening voor radioactief afval	80.366
Voorziening voor decommissioning van nucleaire gebouwen en installaties	29.294

De voorziening (historisch)radioactief afval is bestemd voor de kosten van toekomstige behandeling, afvoer en opslag van radioactief afval en de afwikkeling van de herstelverplichting voor ontmantelingskosten.

De behandeling, afvoer en opslag van radioactief afval geschiedt gespreid in de tijd (periode 2015 tot en met 2030+) en is georganiseerd in het Radioactive Waste Management Program (RWMP). Het RWMP is een complex en omvangrijk programma dat zowel grotere als kleinere afvalstromen behelst. De complexiteit wordt onder meer veroorzaakt door de noodzakelijke specialistische kennis, de beperkte beschikbare capaciteit (mondiaal), het ontbreken van ervaringsgegevens, de toenemende wet en regelgeving en de afhankelijkheid van een beperkt aantal partijen voor afvoer en opslag. Onder andere in overleg met de vergunningverlenende instanties worden voor de verschillende afvalstromen de deelplanningen en prioriteiten bepaald. Tevens behoren de activiteiten verbonden met de ontmanteling van de nucleaire installaties onder het RWMP. Voor de kosten verbonden aan de uitvoering van het RWMP is een voorziening getroffen. De kosten betreffen voor een zeer groot deel het RAP-project. In dit project wordt het zogenaamde historische hoog radioactieve afval, opgeslagen in de faciliteiten te Petten afgevoerd naar COVRA (de door de overheid aangewezen instelling voor opslag van radioactief afval). Het RAP project kent twee hoofdstromen waarbij het onderscheid wordt gemaakt al naar gelang het afval zogenaamde alpha-emitters bevat. Voor de afvalstroom waarbij geen sprake is van alpha-emitters is een afvoerroute ontwikkeld en grotendeels contractueel vastgelegd. De planning van de afvoer van dit afval is al enige jaren bekend en ook de onderhavige kosten zijn redelijk goed in te schatten. De verwerking, ompakken, beoordelen van de inhoud zorgen voor de wijziging in kosten. Voor de afvalstroom die wel alpha-emitters bevat is de afvoerroute pas onlangs in kaart gebracht. Als gevolg van het verkregen inzicht inzake de mogelijkheden voor de afvoer van dit afval en de gedane schattingen voor de te maken kosten voor de afvoer van dit afval is de voorziening ultimo 2014 met 11,5 miljoen euro naar boven bijgesteld. De kosteninschatting voor het RAP-project wordt, aangezien dit

project in uitvoering is, regelmatig herzien, waarbij de onzekerheid steeds kleiner wordt. Veel zaken worden echter pas tijdens het scheidingsproces definitief vastgesteld wat een ultieme toets is van de gedane schattingen en aannames.

De kosteninschatting voor de overige afvalstromen binnen het RWMP is globaal, tevens gebaseerd op expert opinions en ervaring opgedaan bij soortgelijke activiteiten in binnen en buitenland. Daarbij wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met voorziene, toekomstige ontwikkelingen, b.v. op (vergunning) technisch gebied. Het spreekt voor zich dat in de ramingen een aanzienlijke onzekerheid zit.

Schattingen en aannames zijn per definitie vrijwel nooit gelijk aan het werkelijk resultaat. Ze zijn gebaseerd op in het verleden opgedane ervaringen en andere factoren, waaronder ook verwachtingen over toekomstige gebeurtenissen zoals deze zich, naar de huidige stand van zaken, redelijkerwijs kunnen voordoen. Belangrijke schattingselementen waarover gedurende het proces meer informatie wordt verkregen betreffen: de verhouding in hoog, middel en laag radioactieve vaten, de timing van afvoer van de vaten en het proces van afvoer.

De voorziening voor de kosten van de herstelverplichting voor ontmantelingskosten van nucleaire gebouwen en installaties kent eveneens belangrijke aannames en schattingselementen. De kosten van de ontmanteling zijn op basis van het plan van aanpak inzake de decommissioning nucleaire faciliteiten geraamd.

Het grootste deel van de ontmantelingsactiviteiten zal pas plaats vinden na beëindiging van de exploitatie van de verschillende nucleaire faciliteiten(2024) en ligt daarmee ver in de toekomst. Dat heeft implicaties voor de onzekerheid omtrent de betrouwbaarheid van de berekende verplichting. Beleid is om de ervaringscijfers die worden opgedaan bij de ontmantelingsactiviteiten die in de komende jaren zullen worden uitgevoerd (met name de LFR en gebouwen 05 en 06) te gebruiken bij de periodieke evaluaties van de schattingen en aannames. Op basis van vernieuwde inzichten is de voorziening met Euro 4,0 mln naar boven bijgesteld.

Op grond van het hierboven gestelde kan worden geconcludeerd dat de verantwoorde voorziening is gebaseerd op een zo goed mogelijke schatting van de verwachte kosten voor het voldoen van de onderhavige verplichtingen.

De onttrekking in 2014 aan de voorziening betreft met name de betaling aan COVRA voor de kosten voor de passieve periode en de eindberging en de gemaakte

kosten inzake voorbereidingen op het verwerken van historisch afval. De inflatiecorrectie voor 2014 bedroeg 453 (2013: 1.102)

10. Voorziening afvloeiingskosten

Deze voorziening is bestemd ter dekking van kosten als gevolg van de afvloeiing van personeel ten gevolge van reorganisaties.

Het verloop van deze voorziening is als volgt.

		2014	2013
Stand per 1 januari		1.710	2.875
• onttrekking	-318		-1.165
• toevoeging	1.977		0
		1.659	-1.165
Stand per 31 december		3.369	1.710

11. Voorziening pensioen indexatie

De tot en met 2006 opgebouwde (premiëvrije) pensioenaanspraken voor zowel de nog actieve medewerkers als de oud medewerkers zijn ondergebracht bij pensioenverzekeraar Centraal Beheer Achmea (CBA). De pensioenvoorziening, zoals gepresenteerd, heeft feitelijk het karakter van “nog te betalen premies aan CBA”; ofwel dit betreft geen in eigen beheer opgebouwde pensioenverplichting. Genoemde aanspraken, behoudens de aanspraken die zijn gebaseerd op het pensioenreglement van 1964 (de aanspraken met een vaste 3% jaarlijkse stijging), zullen door ECN en NRG jaarlijks voorwaardelijk worden geïndexeerd zoals hierna beschreven. De financiering van de indexering geschiedt separaat van de ingaande 1-1-2007, nieuwe pensioenregeling bij het ABP. De regeling streeft naar indexering ter hoogte van de prijsindex, doch is in enig jaar beperkt tot hetgeen met de hiervoor beschikbare middelen kan worden verkregen. In verband hiermede zijn daartoe de indexeringsclausules in de verschillende pensioenreglementen (eenzijdig) aangepast. Met deze indexeringssystematiek wordt, binnen de beperkte financiële ruimte, maximaal aansluiting gezocht bij hetgeen marktconform is.

Voor de financiering van de indexering zijn de volgende middelen beschikbaar, respectievelijk stellen ECN/NRG vanaf 2007 de volgende middelen beschikbaar:

- Gedurende een periode van 10 jaar zullen ECN/NRG een jaarlijks vast bedrag van 2 miljoen storten in het depot.
- Gedurende een periode van 10 jaar zal jaarlijks bij voorrang een uitkering van 1 miljoen van het behaalde resultaat worden gestort in het depot (preferente bijdrage). Deze uitkering is uitsluitend afhankelijk van een voldoende resultaat. Bij een positief resultaat kleiner dan 1 miljoen, zal het volledige resultaat worden gestort in het depot.
- Gedurende een periode van 10 jaar zal jaarlijks een uitkering van 1/3 van het positieve resultaat tussen 1 en 4 miljoen worden gestort in het depot. Deze uitkering is uitsluitend afhankelijk van een resultaat dat groter is dan 1 miljoen.
- Gedurende een periode van 10 jaar zal jaarlijks een uitkering van de helft van het positieve resultaat boven 4 miljoen worden gestort in het depot. Deze uitkering is uitsluitend afhankelijk van een resultaat dat groter is dan 4 miljoen.
- Onder resultaat wordt verstaan het netto geconsolideerde resultaat na belastingen.

Begin 2006 is een voorziening getroffen voor de vaste storting van € 2 miljoen per jaar op geconsolideerd niveau. Rekening houdend met een rentepercentage van 5% is de contante waarde bepaald op € 16,2 miljoen. Deze voorziening wordt jaarlijks tegen de contante waarde opgenomen, waarbij de vaste storting voor het komend jaar wordt opgenomen onder de kortlopende schulden (reclassificatie).

Het verloop van de voorziening is als volgt.

		2014		2013
Stand per 1 januari		3.719		5.446
• Reclassificatie	-2.001		-2.000	
• Rentedotatie	186		273	
		-1.815		-1.727
Stand per 31 december		1.904		3.719

In 2014 is ten behoeve van de indexering totaal 2.000 naar CBA overgemaakt waarmee een indexatie is ingekocht van 0,679% over opgebouwde premievrije rechten bij CBA. De resultaatafhankelijke bijdrage over het resultaat 2013 was nihil. Vanwege het negatieve nettoresultaat over 2014 zal de resultaat afhankelijke bijdrage over het resultaat 2014 eveneens nihil zijn.

12. Voorziening tegemoetkoming bij aanvang pensioenen

Uit de pensioenregeling 1999 is het Overgangsrecht artikel 24 lid 7, compensatie-uitkering bij uittreden, gehandhaafd. Deze uitkering, gebaseerd op een aflopende staffel gekoppeld aan de jaren 2000 t/m 2018, genereert een ontsluituitkering van 3 maandsalarissen in 2000 tot 1,25 maandsalaris in 2018. Met inachtneming van fiscale grenzen zoals deze gelden bij jubilea en ontsluituitkeringen wordt deze vergoeding verstrekt aan medewerkers die aansluitend aan het dienstverband met pensioen gaan.

Het verloop van de voorziening is als volgt.

		2014		2013
Stand per 1 januari		845		1.060
• Onttrekking	-155		-268	
• Rentedotatie	42		53	
		-113		-215
Stand per 31 december		732		845

13. Voorziening Regeling Bezwarende Functies (RBF v/h FLO)

Medewerkers werkzaam in continudienst konden vanaf de leeftijd van 57,5 jaar gebruik maken van de regeling Functioneel Leeftijdsonslag Ontslag (FLO). In verband met de gewijzigde wetgeving is deze regeling vanaf 2006 niet meer toegestaan. In overleg met betrokkenen is in 2006 een nieuwe regeling overeengekomen die per 1 januari 2007 geëffectueerd is. De nieuwe Regeling Bezwarende Functies (RBF) voorziet in een toekenning van een persoonlijk budget, gedurende de periode van werken in een bezwarende functie. De werknemer kan met dit budget binnen een levensloopregeling een levenslooptegoed opbouwen, dat kan worden opgenomen ter financiering van levensloopverlof voorafgaande aan de pensioendatum. Daarnaast is voor medewerkers een overgangsregeling afgesproken. De overgangsregeling regelde het alsnog toekennen van persoonlijk budget over de jaren, waarin men in een bezwarende functie had gewerkt (tot 2006) en per leeftijdscategorie daarnaast een compensatie in de vorm van extra verlofaanspraken. Hiervoor is een voorziening opgenomen. Hierbij is er van uitgegaan dat de Belastingdienst de overgangsregeling op onderdelen

als een fiscaal onzuivere pensioenregeling beschouwt en 26% (t/m 2010) respectievelijk 52% (vanaf 2013) boete berekent over de toegekende verlofaanspraken.

De onttrekking aan deze voorziening bestaat uit 2 delen: betalingen aan de bestaande groep uitkeringsgerechtigden uit de oude FLO-regeling en de betalingen aan de huidige medewerkers in de vorm van een toekenning van een persoonlijk budget uit de nieuwe RBF-regeling. De betaling van het persoonlijke budget is ten laste van deze voorziening genomen, evenals de kosten dit jaar voor de bestaande groep uitkeringsgerechtigden van de oude FLO-regeling.

Het verloop van de voorziening is als volgt.

		2014		2013
Stand per 1 januari		189		189
• Onttrekking	o		o	
		o		o
Stand per 31 december		189		189

14. Voorziening jubileumuitkering

Deze voorziening is bestemd voor toekomstige jubileumuitkeringen aan werknemers.

Het verloop van de voorziening is als volgt.

		2014		2013
Stand per 1 januari		1.078		1.078
• Onttrekking	-72		-109	
• Toevoeging	76		78	
• Rentedotatie	30		31	
		34		o
Stand per 31 december		1.112		1.078

Uitgangspunten voor de vaststelling van de voorziening zijn geweest:

- het personele bestand per 1-1-2015 en een uitval van 3%
- een rentedotatie 5% per jaar
- een salarisontwikkeling 2% per jaar

15. Voorziening onderhanden projecten

De voorziening onderhanden projecten dient ter correctie van de waarde van de onderhanden projecten, uit hoofde van dekking van een mogelijk risico voor kostenoverschrijding van in uitvoering zijnde projecten.

Het verloop van de voorziening is als volgt.

		2014		2013
Stand per 1 januari		4.386		1.468
Onttrekking	-1.038		-65	
Vrijval	-1.436		o	
Toevoeging	44		2.983	
		-2.430		2.918
Stand per 31 december		1.956		4.386

16. Andere voorzieningen

Het mutatie overzicht van de 'Andere voorzieningen' is als volgt:

		2014		2013
Stand per 1 januari		6.237		6.942
Onttrekking	-643		-31	
Vrijval	-2.208		-940	
Toevoeging	-10		266	
		-2.861		-705
Stand per 31 december		3.376		6.237

De voorziening bestaat uit

		2014		2013
Tariefverschillen EU projecten		3.302		5.695
Loodcellen		o		458
Voorziening deelneming Solar Academy B.V.		6		6
Demontage activa SOFC		45		45
Voorziening deelneming Sulphcatch B.V.		23		23
Voorziening deelneming ToN2 B.V.		o		10
		3.376		6.237

Er is een voorziening opgenomen van 3.302 (2013: 5.695) voor de ingeschatte, financiële gevolgen van de herziende/nog te herziene declaraties met betrekking tot nog niet afgewikkelde projecten bij de Europese Unie (EU). De herziening wordt voornamelijk veroorzaakt door

aanpassingen in de methodiek voor de tariefbepaling, als gevolg van gedane bevindingen gedurende audits uitgevoerd namens/door de Europese Commissie. Van de voorziening is in 2014 een bedrag van 1.750 vrijgevallen ten gunste van het resultaat als gevolg van de geactualiseerde berekening van de voorziening. De actualisatie is uitgevoerd aan de hand van de met de EU overeengekomen wijze van afrekenen.

De voorziening voor reiniging en onderhoud loodcellen is getroffen in het kader van de Hot Cell Laboratories (HCL). De voorziening is gebaseerd op ervaringscijfers wat betreft de reinigingskosten per cel.

Eind 2009 is besloten de SOFC activiteiten te stoppen omdat er geen toekomst voor dit onderzoeksprogramma werd voorzien. Van de opgenomen voorziening resteert nog een klein deel ter dekking van de nog te verwachten kosten voor demontage en afvoer van de betrokken testfaciliteiten.

17. Langlopende Schulden

De langlopende schulden bestaan uit:

		2014	2013
Stand per 1 januari		5.816	10.500
Opname lening	25.000		106
Toevoeging rente	302		
Vrijval	-5.862		-4.790
		19.440	-4.684
Stand per 31 december		25.256	5.816

De lening van eind 2013 betreft de in 2012 door het Ministerie van Economische Zaken verstrekte lening ten behoeve van meerkosten van de afvoer van historisch radioactief afval. Ervan uitgaande dat er invulling gegeven gaat worden aan de leningsvoorwaarden is in 2013 een bedrag van 4.790 en in 2014 een bedrag van 5.862 ten gunste van de exploitatie verantwoord. De mutaties zijn verwerkt vanwege de verhogingen van de voorziening radioactief afval (meerkosten). Deze lening is nihil per 31 december 2014.

De lening van eind 2014 bestaat geheel uit de op 17 oktober 2014 door de Minister van Economische Zaken beschikbaar gestelde lening ter borging van de continuïteit van ECN en NRG, inclusief bijgeschreven rente. Het betreft een privaatrechtelijke

leningsovereenkomst waarbij pandrecht is gevestigd op octrooien waarbij de rechten die reeds verleend zijn aan derden bij het sluiten van de overeenkomst, in acht zijn genomen. Het leningsbedrag van maximaal € 82 miljoen wordt in tranches ter beschikking gesteld. In 2014 is de eerste tranche opgenomen van € 25 miljoen. Over de lening is een rentepercentage verschuldigd van 5,5%. De rente is niet direct verschuldigd maar wordt toegevoegd aan de hoofdsom. Volgens het overeengekomen aflossingsschema vindt eerste aflossing plaats in 2018 en de laatste aflossing in 2023.

18. Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een looptijd van minder dan één boekjaar:

	2014	2013
1. Vooruitontvangen van derden	34.664	42.280
2. Crediteuren inzake leveringen en diensten van derden	20.104	10.900
3. Belastingen en sociale lasten		
• Vennootschapsbelasting	97	215
• Loonbelasting	3.702	3.378
4. Schulden ter zake van overige personeelskosten		
• Pensioenlasten	3.095	3.561
• Overige personele lasten	462	674
• Reservering vakantietoeslag en verloftegoeden	6.487	6.457
5. Overige schulden en overlopende passiva		
• Vooruitontvangen gelden 6e & 7e kaderrekeningen	1.347	7.171
• Overige diverse schulden	2.027	2.168
Stand per 31 december	71.985	76.804

Zowel de post "Vooruit ontvangen van derden" als de post "Vooruit ontvangen gelden 6e en 7e kaderrekeningen" bevat ontvangen voorschotten voor partners van lopende projecten, die ECN in haar rol van projectcoördinator van de EU heeft ontvangen dient door te geven.

Financiële instrumenten

Hieronder worden de met financiële instrumenten verbonden risico's toegelicht:

Valutarisico

Voor de meeste transacties met leveranciers en afnemers

hanteren ECN en dochterondernemingen de euro als betalingsvaluta. Het valutarisico van ECN en haar dochtermaatschappijen is daardoor beperkt tot een niet significant aantal transacties buiten de eurozone. NRG maakt gebruik van termijncontracten om valutarisico's af te dekken op de aankoop van grondstoffen. Op het moment dat het inkoopcontract in vreemde valuta wordt getekend, wordt de termijn koers vastgelegd voor het moment dat de transactie wordt gerealiseerd. Per 31 december 2013 staan er geen valuta contracten open.

Renterisico

Het belangrijkste renterisico dat ECN geconsolideerd loopt is een verschil tussen opbrengsten van beleggingen en liquide middelen versus de benodigde rentetoevoeging aan voorzieningen. Door een actief middelenbeheer tracht ECN dit risico zo veel mogelijk te verkleinen.

Kredietrisico

Dit wordt gereduceerd door zo veel mogelijk zaken te doen met derden met een goede kredietwaardigheid en een actief debiteurenbeheer

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

- a. ECN is, als firmant van NRG, hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van deze vennootschap. Tevens is ECN Wind Energy Facilities B.V., als 100% dochter van ECN, hoofdelijk aansprakelijk als beherend vennoot voor de schulden van ECN Windturbine Testpark Wieringermeer C.V.
- b. ECN heeft gedurende het jaar 2004 een bedrag van het Ministerie van Economische Zaken (EZ) ontvangen ter grootte van ruim 15.800. In 2006 is een bedrag van EZ ontvangen ter grootte van 8.100. In 2012 is een bedrag van 35.000 van EZ ontvangen. Deze bedragen zijn bestemd voor de betaling van de werkzaamheden met betrekking tot het opruimen van radioactief afval. Ingeval ECN, door welke omstandigheid dan ook, niet in staat zal zijn die werkzaamheden zelf dan wel onder haar regie uit te (doen) voeren, dan bestaat de verplichting het dan nog niet bestede bedrag aan EZ terug te betalen. Het doen van betalingen ten laste van deze specifiek daartoe geopende Escrow-rekening kan alleen plaatsvinden indien betalingsopdrachten door beide partijen (EZ en ECN) zijn getekend. Van het bedrag dat in 2012 is ontvangen is in 2013 een bedrag van 4.790 en in 2014 een bedrag van 5.862 ten gunste van de exploitatie verantwoord. Deze mutatie

is, vooruitlopende op de definitieve goedkeuring van het ministerie van Economische Zaken verwerkt vanwege de verhoging van de voorziening radioactief afval (meerkosten).

- c. Het terrein is in 1957 van Staatsbosbeheer in erfpacht verkregen en loopt na tussentijdse verlenging nu tot 2051. De jaarcanon is per 1 januari 2006 vastgesteld op 204 per jaar en dient per 1 januari 2009 met terugwerkende kracht te worden herzien op basis van een nieuwe taxatie van de waarde van de ondergrond. ECN is momenteel in overleg met Staatsbosbeheer over de vaststelling van de waarde van de ondergrond.
- d. Wind Energy Facilities B.V. (WEF) heeft een recht van opstal van 40 per jaar met een looptijd van 25 jaar ingegaan in 2010.
- e. ECN en NRG zijn op 5 juli 2007 gedagvaard door de Vereniging van Oud Medewerkers ECN & NRG (OMEN). OMEN vordert in deze zaak een verklaring voor recht, dat ECN c.s. niet bevoegd waren om de indexatiebepalingen in de pensioenreglementen te wijzigen ten aanzien van de ex-medewerkers van ECN. De indexatiebepalingen zijn in 2006 voor zowel actieve als inactieve medewerkers aangepast naar voorwaardelijke indexatie naar aanleiding van een eerder vonnis van de Rechtbank, waarin deze bepalingen als onvoorwaardelijk werden beschouwd. De consequenties van deze uitspraak zouden zijn dat ECN/NRG in een financiële noodsituatie zouden komen. De rechter heeft op 16 juli 2008 een tussenvonnis uitgesproken. Tegen dit tussenvonnis is door OMEN hoger beroep ingesteld. De belangrijkste grief van OMEN tegen dit tussenvonnis richtte zich tegen het oordeel van de rechtbank dat ECN en NRG, bij ingrijpend gewijzigde financiële omstandigheden, bevoegd zouden zijn geweest ten opzichte van hun oud-werknemers, eenzijdig per 1 januari 2007 wijzigingen door te voeren in de pensioenreglementen. Het Hof Amsterdam heeft in zijn arrest van 29 december 2009 deze grief van OMEN ongegrond verklaard, aangezien een pensioenovereenkomst niet uitgewerkt is bij het einde van het dienstverband, maar pas op het moment dat er geen pensioenbetalingen meer verschuldigd zijn. Het Hof heeft daarbij tevens uitgemaakt dat een reglementswijziging gerechtvaardigd is indien het belang van ECN en NRG bij deze wijziging zo zwaarwichtig is dat het belang van de oud-werknemers dat door de wijziging wordt geschaad daarvoor naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid moet wijken. Na dit arrest is de procedure in eerste instantie bij de Rechtbank

- Alkmaar weer voortgezet. Op 8 september 2010 is vonnis gewezen, waarbij de vordering van OMEN is afgewezen. OMEN is inmiddels in hoger beroep gekomen van dit vonnis. Op 1 november 2012 is in hoger beroep door het Gerechtshof Amsterdam de vordering van OMEN toegewezen. ECN is tegen dit vonnis in cassatieberoep gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft 6 september 2013 het vonnis van het Hof vernietigd. Het geding is verwezen naar het Hof te 's-Gravenhage ter verdere behandeling en beslissing. Op initiatief van OMEN is de procedure bij het Hof gestart en zijn door beide partijen memories na verwijzing ingediend. Op 31 maart 2015 heeft het Hof Den Haag arrest gewezen. Het Hof wijst alle vorderingen van OMEN tegen ECN af en bekrachtigt het eerdere oordeel van de kantonrechter in Alkmaar d.d. 8 september 2010, dat ECN destijds bevoegd was om per 1 januari 2007 het pensioenreglement te wijzigen en een voorwaardelijke indexering in te voeren. De bezwaren van OMEN daartegen zijn nu dus wederom verworpen. OMEN heeft nog de mogelijkheid om tegen het arrest van het Hof cassatieberoep in te stellen. Voor 2014 zal een dotatie worden gedaan, in overeenstemming met de afspraken ultimo 2006. Namelijk een storting van een vast bedrag van 2 miljoen euro.
- f. Door het Openbaar Ministerie vindt een strafrechtelijk onderzoek plaats naar het mogelijk door NRG niet voldoen aan de vereisten van vergunningen inzake export van goederen en diensten in de periode tot en met 2012. Hoewel er sindsdien door NRG een robuuste compliance organisatie is ingericht bestaat het risico van een strafbaarstelling van NRG door de Officier van Justitie. De hoogte van een eventuele financiële verplichting die hieruit voort kan vloeien, kan niet betrouwbaar worden ingeschat.
- g. Daarnaast is er door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu in een tweetal gevallen een zg. "Last Onder Dwangsom" (LOD) opgelegd. Genoemde LOD's, zijnde herstelsancties om bij NRG de uitvoering van een aantal technische maatregelen te borgen kennen uitvoeringstermijnen welke in de tweede helft van 2015 dienen te worden ingevuld. Bij niet nakoming verbeurt NRG lasten van 80.000 per week (met een maximum van 400.000) resp. 200.000 per week (tot een maximum van 800.000).
- h. Op 17 oktober 2014 heeft de Minister van Economische Zaken bij beschikking bekend gemaakt dat besloten is om ECN een krediet van 82 miljoen euro ter beschikking te stellen. Een en ander is gerealiseerd in de vorm van een privaatrechtelijke

leningsovereenkomst. Er is pandrecht gevestigd op octrooien waarbij de rechten die reeds verleend zijn aan derden bij het sluiten van de overeenkomst, in acht zijn genomen.

i. Specificatie van aangegane contractuele verplichtingen

Omschrijving	< 1 jaar	>1jr <5jr	>5jr
Huur panden Amsterdam (ECN), Arnhem (NRG)	977	2.125	1.313
Leaseauto's	387	353	0
Schoonmaakdiensten	91	0	0
Busvervoer	25	0	0
Onderhoud Meteo Mast	211	0	0
Onderhoud koffieautomaten	115	10	0
Arbodienst	25	29	0
	1.831	2.517	1.313

Verstrekte bankgaranties

Het totaal aan afgegeven bankgaranties bedraagt voor ECN 181 en voor NRG 439. De bankgaranties zijn hoofdzakelijk verstrekt op verzoek van de EU inzake KP6 en KP7 projecten en het ministerie van I&M inzake voortontvangen gelden voor een vatinspectie EPZ.

Toelichting op geconsolideerde winst en verliesrekening

Bedrijfsopbrengsten

19. Subsidie door Staat der Nederlanden

Subsidie door Staat der Nederlanden

	2014	2013
• Basis-, Engine- en Kennisfinanciering	5.899	6.055
• Programma- en Samenwerkingsfinanciering	25.782	27.641
Totaal	31.681	33.696

Onder "Subsidie door Staat der Nederlanden" wordt verstaan de over het boekjaar toegekende subsidiebijdragen van het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu. Deze subsidiebijdragen worden verwerkt in het boekjaar waarop ze betrekking

hebben. Jaarlijks dient de rechtmatige besteding van de beschikbaar gestelde subsidiegelden te worden aangetoond. Afhankelijk van het oordeel van de betreffende ministeries is het mogelijk dat een deel van de reeds verkregen subsidies wordt verrekend met in de toekomst te verkrijgen subsidiegelden. In de opbrengsten zijn de door NRG ontvangen EZS gelden verwerkt, totaal 8.169 (2013: 8.113), de door ECN ontvangen Kennis- en Programmafinanciering, totaal 22.200 (2013: 24.176), alsmede de ontvangen I&M gelden van totaal 1.312 (2013: 1.407).

20. Opdrachten en overige financiering

Onder “Opdrachten en overige financiering” zijn de inkomsten uit hoofde van 100% opdrachten voor derden opgenomen, dan wel het deel voor derden uit samenwerkingsopdrachten. Onder derden zijn o.a. de opdrachten begrepen verstrekt door Agentschap NL namens EZ en opdrachten van EU.

Hieronder de specificatie opdrachten derden inclusief toe- /afname onderhanden projecten naar opdrachtgever.

	2014	2013
• Bedrijfsleven binnenland	26.709	27.842
• Energiesector binnenland	5.919	5.196
• Europese Commissie	18.804	14.237
• Bedrijfsleven buitenland	19.479	19.065
• Ministeries	9.394	11.649
• Kennisinstituten	4.511	4.573
• Agentschap NL	8.835	7.265
Totaal	93.651	89.827

21. Geactiveerde productie voor eigen bedrijf

De “geactiveerde productie voor eigen bedrijf” betreft de eigen bedrijfskosten inzake de door eigen personeel verrichte werkzaamheden en werkzaamheden verricht met behulp van eigen bedrijfsmiddelen die aan investeringen zijn toegerekend of die ten laste van voorzieningen zijn gebracht.

	2014	2013
• Materiële vaste activa	657	1.272
• Voorziening radioactief afval	4.503	7.268
Totaal	5.160	8.540

22. Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten hebben betrekking op het volgende:

	2014	2013
• Licentieopbrengsten	277	814
• Energieleveringen	5.700	5.491
• Verhuur prototypes	1.295	1.465
• Huuroopbrengsten uit de leaseovereenkomst met Mallinkrodt	147	147
• Overig	1.806	1.773
Totaal	9.225	9.690

De overige opbrengsten bestaan onder meer uit doorbelaste bedragen aan derden, gevestigd op de Onderzoeklocatie Petten (OLP), inzake facilitaire voorzieningen.

Bedrijfslasten

23. Lonen en salarissen, sociale en pensioenlasten

		2014	2013
• Dienstverband voor (on) bepaalde tijd (inclusief promovendi)	51.787	47.824	
• Overige personeelskosten	9.236	10.213	
		61.023	58.037
• Sociale lasten		7.561	7.197
• Pensioenlasten		8.295	9.297
Totaal		76.879	74.531

Gemiddelde personeelsbezetting (fte's)

	2014	2013
• Dienstverband onbepaalde tijd	768	764
• Dienstverband bepaalde tijd (incl. promovendi)	88	91
Totaal gemiddelde over boekjaar	856	855

De genoemde bezetting in fte omvat niet de uitzendkrachten.

24. Afschrijvingskosten op materiële vaste activa

De specificatie van deze post is als volgt

	2014	2013
• Gebouwen en terreinen	3.388	3.610
• Bedrijfsinstallaties en -inrichting	1.690	1.749
• Instrumenten en machines	2.558	2.981
Totaal	7.636	8.340

25 Overige bedrijfskosten

Specificatie overige bedrijfskosten

	2014	2013
• Projectkosten	27.080	30.360
• Kostenplaatsen	23.129	22.869
• Uitzend- en inleenkrachten	2.468	2.894
• Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	586	266
• Mutatie voorziening EU-projecten	-1.750	0
• Mutatie voorziening radioactief afval	12.030	768
• Toevoeging inflatiecorrectie voorziening radioactief afval	453	1.102
• Mutatie overige voorzieningen	0	4
Totaal	63.996	58.263

Onder de projectkosten zijn de diverse kosten voor materieel en diensten opgenomen die verband houden met projecten. Met name de kosten voor materieel kunnen per jaar sterk fluctueren zijn afhankelijk van de soort projecten die in het betreffende jaar worden gerealiseerd. Onder de kostenplaatskosten worden de diverse kosten voor materieel en diensten opgenomen die niet direct gekoppeld zijn aan de gerealiseerde projecten.

Specificatie kosten accountant

	2014	2013
• Controle van de jaarrekening	135	130
• Andere controleopdrachten	195	163
Totaal	330	293

26. Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten

	2014	2013
Rentebaten en soortgelijke baten	854	1.158
Rentelasten en soortgelijke lasten	-633	-542
Totaal	221	616

Rentebaten en soortgelijke baten

	2014	2013
Rentebaten rekening-courant	561	916
Opwaardering effecten	14	86
Koerswinsten	206	45
Overige rentebaten	73	111
Totaal	854	1.158

Rentelasten en soortgelijke lasten

	2014	2013
Rentelasten rekening-courant	20	51
Toevoeging rente voorziening ontslaguitkering	42	53
Toevoeging rente voorziening Jubileum	30	31
Toevoeging overgangsrecht pensioenen	186	273
Koersverliezen	0	23
Overige rentelasten	355	111
Totaal	633	542

27. Belastingen

Het nominale belastingtarief in 2014 bedraagt 20% over winsten tot 200 en daarboven 25% (2013: 25%). Het effectieve belastingtarief bedraagt +/- 0,5% (2013: +/- 12,5%). Het verschil tussen nominale en effectieve belastingdruk ontstaat, doordat ECN en NRG zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting. De opgenomen belastingdruk heeft betrekking op de activiteiten van ECN Wind Energy Facilities B.V., SunLab B.V. en NRG Nuclear Services B.V.

3

Enkelvoudige jaarrekening ECN

Enkelvoudige balans ECN

Enkelvoudige balans ECN (x € 1.000)

(voor resultaatbestemming)

ACTIVA	Toelichting	31-12-2014	31-12-2013
Vaste Activa			
Immateriële vaste activa	28	429	645
Materiële vaste activa	29	25.811	28.773
Financiële vaste activa:			
• Deelneming in groepsmaatschappijen	30	8.647	7.674
• Overige deelnemingen		100	136
• Effecten		0	5.955
• Overige vorderingen		4.838	5.378
Totaal financiële vaste activa		13.585	19.143
Totaal vaste activa		39.825	48.561
Vlottende Activa			
Onderhanden projecten	31	22.747	21.023
Vorderingen op groepsmaatschappijen	32	245	272
Vorderingen op overige deelnemingen	33	1	0
Handelsdebiteuren		4.175	8.816
Vorderingen en overlopende activa		4.752	3.546
Voorraden		92	127
		32.012	33.784
Liquide middelen	34	104.534	96.136
TOTAAL		176.371	178.481

Enkelvoudige balans ECN

Enkelvoudige balans ECN (x € 1.000)

(voor resultaatbestemming)

PASSIVA	Toelichting	31-12-2014	31-12-2013
Eigen vermogen	35		
Stichtingskapitaal		45	45
Wettelijke reserves		43	48
Overige reserves		18.126	22.847
Onverdeeld resultaat		-16.678	-4.726
		1.536	18.214
Vorzieningen			
Voorziening voor radioactief afval	36	92.534	90.647
Voorziening afvloeiingskosten	37	1.597	1.710
Voorziening pensioen indexatie	38	1.568	3.062
Voorziening tegemoetkoming bij aanvang pensioenen	39	732	845
Voorziening voor jubileumuitkering	40	614	596
Voorziening onderhanden projecten	41	462	839
Andere voorzieningen	42	3.376	5.779
		100.883	103.478
Langlopende schulden	43		
Langlopende leningen		25.256	5.816
		25.256	5.816
Kortlopende Schulden	44		
Vooruitontvangen van derden		23.514	31.013
Schulden aan groepsmaatschappijen		0	0
Crediteuren		15.709	5.579
Belastingen en sociale lasten		2.039	1.842
Schulden terzake van overige personeelskosten		3.668	3.876
Schulden terzake van pensioenen		2.191	2.596
Overige schulden en overlopende passiva		1.575	6.067
		48.696	50.973
TOTAAL		176.371	178.481

Enkelvoudige winst- en verliesrekening

Enkelvoudige winst- en verliesrekening (x € 1.000)

BEDRIJFSOPBRENGSTEN	Toelichting	2014	2013
Opbrengsten			
• Subsidie door Staat der Nederlanden	45	23.512	25.583
• Opdrachten en overige financiering	46	36.693	38.887
• Wijzigingen in onderhanden projecten	46	1.724	2.168
• Omzet in groepsmaatschappijen	46	12.273	11.982
		74.202	78.620
Overige bedrijfsopbrengsten	47	1.962	2.090
Som der bedrijfsopbrengsten		76.164	80.710
BEDRIJFSLASTEN			
Lonen en salarissen	48	32.504	31.987
Sociale lasten	48	4.024	3.799
Pensioenen	48	4.545	5.113
Afschrijvingen op immateriële vaste activa	28	260	266
Afschrijvingen op materiële vaste activa	49	4.738	5.825
Overige bedrijfskosten	50	33.148	23.697
Inhuur groepsmaatschappijen	51	4.857	8.084
Som der bedrijfslasten		84.076	78.771
BEDRIJFSRESULTAAT		-7.912	1.939
Financiële baten en lasten	52	357	562
Aandeel in resultaat deelnemingen	53	-9.123	-7.227
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting		-16.678	-4.726
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening		0	0
NETTO RESULTAAT na belasting		-16.678	-4.726

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening ECN

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

Waarderingsgrondslagen

Voor de algemene grondslagen van de jaarrekening, de grondslagen van de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede voor de toelichting op de onderscheiden activa en passiva en de resultaten, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders wordt vermeld.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van de betreffende groepsmaatschappij.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Vaste Activa

28. Immateriële Vaste Activa

	Totaal 2014	Totaal 2013
Aanschafwaarde		
Per 1 januari	1.039	1.164
Investerings	44	234
Desinvesteringen	-59	-359
Per 31 december	1.024	1.039
Afschrijvingen		
Per 1 januari	-394	-487
Afschrijving boekjaar	-260	-266
Desinvesteringen	59	359
Per 31 december	-595	-394
Boekwaarde		
Per 1 januari	645	677
Investerings	44	234
Desinvesteringen	0	0
Afschrijving boekjaar	-260	-266
Per 31 december	429	645

De immateriële vaste activa bestaan uit concessies, vergunningen en intellectuele eigendommen. Stichting ECN heeft de boekwaarde van de immateriële vaste activa beoordeeld en heeft geen indicaties voor een bijzondere waardevermindering geïdentificeerd.

29. Materiële Vaste Activa

De specificatie en het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	Gebouwen en terreinen	Bedrijfsinst. en inrichting	Instrument-en en machines	Bedrijfs-middelen in uitvoering	Totaal 2014	Totaal 2013
Aanschafwaarde						
Per 1 januari	72.957	48.418	46.092	426	167.894	167.387
Investeringen	360	63	804	552	1.779	2.500
Overboekingen	23	203	200	-426	0	0
Desinvesteringen	-1.984	0	0	0	-1.984	-1.993
Per 31 december	71.357	48.685	47.097	552	167.689	167.894
Afschrijvingen						
Per 1 januari	-52.633	-43.053	-43.435	0	-139.121	-135.022
Afschrijving boekjaar	-2.406	-1.028	-1.307	0	-4.741	-5.825
Overboekingen	0	-13	13	0	0	0
Desinvesteringen	1.984	0	0	0	1.984	1.726
Per 31 december	-53.055	-44.094	-44.729	0	-141.878	-139.121
Boekwaarde						
Per 1 januari	20.324	5.365	2.657	426	28.773	32.365
Investeringen	360	63	804	552	1.779	2.496
Overboekingen	23	190	213	-426	0	0
Desinvesteringen	0	0	0	0	0	-267
Afschrijving boekjaar	-2.406	-1.028	-1.307	0	-4.741	-5.825
Per 31 december	18.302	4.590	2.367	552	25.811	28.773

Onder gebouwen en terreinen is per 31 december 2014 opgenomen een boekwaarde voor decommissioning 10.068 (31 december 2013: 10.731).

Van de totale afschrijvingslast is een bedrag van 9 (2013: 36) ten laste van de reorganisatie voorziening gebracht.

31. Financiële Vaste Activa

Deelneming in groepsmaatschappijen

De mutaties in de deelneming in groepsmaatschappijen zijn als volgt.

	2014	2013
Stand per 1 januari	7.674	6.925
• Resultaat groepsmaatschappijen	-8.897	-7.130
• Overboeking naar Overige vorderingen	9.870	8.079
• Ontvangen dividenden/uitkeringen	0	-200
Stand per 31 december	8.647	7.674

Overige vorderingen

Onder de overige vorderingen is een vordering op v.o.f. Nucleair Research Consulting Group (NRG) opgenomen van 4.838. Deze vordering betreft de aan NRG verstrekte lening van 15.000, het verstrekte rekening courant krediet en de daar op in mindering gebrachte negatieve deelnemingswaarde (12.364) van NRG. Het rentepercentage op de lening bedraagt 5,5% op jaarbasis. NRG heeft dezelfde verplichtingen inzake deze lening, als ECN die heeft jegens de Staat uit hoofde van de leningsovereenkomst met de Staat.

Vlottende Activa

31. Onderhanden projecten

	2014	2013
• Onderhanden projecten	22.747	21.023
• Voorziening op onderhanden projecten	-462	-839
• Voorziening op EU-projecten*	-3.302	-5.695
Stand per 31 december	18.983	14.489

* De hierboven genoemde voorziening is op de balans opgenomen onder de overige voorzieningen.

32. Vorderingen op groepsmaatschappijen

	2014	2013
• ECN Wind Energy Facilities B.V. (WEF)	219	213
• Sunlab B.V.	26	59
Stand per 31 december	245	272

33. Vorderingen op overige deelnemingen

De specificatie van de vorderingen op overige deelnemingen in kennis en overige ondernemingen is als volgt.

	2014	2013
• SulphCatch B.V.	129	129
• ToN2 B.V.	1	26
• Voorziening dubieuze debiteuren	-129	-155
Stand per 31 december	1	0

Het verloop van de totale voorziening dubieuze debiteuren is als volgt.

	2014	2013
• Stand per 1 januari	638	401
• Toevoeging	613	275
• Onttrekking	-2	-7
• Vrijval	-27	-31
Stand per 31 december*	1.222	638

* Op balansdatum is onder handelsdebiteuren begrepen een voorziening dubieuze debiteuren voor 129 en nihil betreffende de deelnemingen SulphCatch en ToN2. (2013: resp. 129 en 26)

34. Liquide middelen

	2014	2013
Deutsche Bank	75	9.673
ING	104.459	86.463
Stand per 31 december	104.534	96.136
Niet vrij ter beschikking staan		
• ING Escrow account	38.043	46.634
• ING 6de en 7de kaderrekeningen	573	5.374
• Geblokkeerd ten behoeve van reorganisatie	1.597	1.710
• Meetmast RWE	759	913
• ADEM project	7.817	6.788
• Solliance project	1.660	4.143
Totaal	50.449	65.562

Eigen Vermogen

35. Eigen Vermogen

Het verloop van het Eigen Vermogen is als volgt:

	Stichtingskapitaal	Wettelijke reserves	Overige reserves	Onver-deeld Resultaat	Totaal Eigen Vermogen
Beginbalans per 1 januari 2013	45	53	22.497	344	22.939
Allocatie van het resultaat 2013	0	0	344	-344	0
Mutatie wettelijke reserve deelnemingen	0	0	0	-4.726	-4.726
Overig resultaat na belastingen 2013	0	-5	5	0	0
Eindbalans per 31 december 2013	45	48	22.847	-4.726	18.214
Allocatie resultaat 2013	0	0	-4.726	4.726	0
Mutatie wettelijke reserve deelnemingen	0	-5	5	0	0
Resultaat na belastingen 2014	0	0	0	-16.678	-16.678
Eindbalans per 31 december 2014	45	43	18.126	-16.678	1.536

Het stichtingskapitaal bedraagt 45 overeenkomstig de statuten van de stichting. De wettelijke reserves bestaan uit niet uitkeerbare resultaten deelnemingen uit hoofde van geactiveerde ontwikkelingskosten van deelneming SunLab B.V.

Het verschil tussen het eigen vermogen volgens de enkelvoudige balans ad 1.536 en het eigen vermogen volgens de geconsolideerde balans ad 1.394 bedraagt 142 en heeft betrekking op 40 aandeel derden in het groepsvermogen zoals toegelicht in paragraaf 8. En 182 verschil in het resultaat volgens de enkelvoudige

winst- en verliesrekening en de geconsolideerde winst- en verliesrekening. Dat verschil wordt veroorzaakt door het 1% aandeel in NRG v.o.f. dat vanaf 1 januari 2013 wordt gehouden door Stichting ECN Nuclear.

Voorzoningen

36. Voorziening voor radioactief afval

Deze voorziening is bestemd voor de kosten van toekomstige behandeling en opslag van radioactief afval.

		2014		2013
Stand per 1 januari		90.647		92.797
• Onttrekking	-14.672		-8.042	
• Dotatie	16.106		4.790	
• Inflatiecorrectie	453		1.102	
		1.887		-2.150
Stand per 31 december		92.534		90.647

37. Voorziening afvloeiingskosten

Deze voorziening is bestemd ter dekking van kosten als gevolg van de afvloeiing van personeel ten gevolge van reorganisaties.

Het verloop van de voorziening is als volgt.

		2014		2013
Stand per 1 januari		1.710		2.875
• Onttrekking	-318		-1.165	
• Toevoeging	205		0	
		-113		-1.165
Stand per 31 december		1.597		1.710

38. Voorziening pensioenindexatie

		2014		2013
Stand per 1 januari		3.062		4.484
• Reclassificatie	-1.647		-1.647	
• Rentedotatie	153		225	
		-1.494		-1.422
Stand per 31 december		1.568		3.062

39. Voorziening tegemoetkoming bij aanvang pensioenen

		2014		2013
Stand per 1 januari		845		1.060
• Onttrekking	-155		-268	
• Rentedotatie	42		53	
		-113		-215
Stand per 31 december		732		845

40. Voorziening jubileumuitkering

Deze voorziening is bestemd voor toekomstige jubileumuitkeringen aan werknemers.

		2014		2013
Stand per 1 januari		596		620
• Onttrekking	-12		-55	
• Rentedotatie	30		31	
		18		-24
Stand per 31 december		614		596

41. Voorziening onderhanden projecten

		2014		2013
Stand per 1 januari		839		-55
• Onttrekking	0		-30	
• Vrijval	-421		0	
• Toevoeging	44		924	
		-377		894
Stand per 31 december		462		839

42. Andere voorzieningen

		2014		2013
Stand per 1 januari		5.779		6.453
• Onttrekking	-643		0	
• Vrijval	-1.750		-940	
• Toevoeging	-10		266	
		-2.403		-674
Stand per 31 december		3.376		5.779

De voorziening bestaat uit

		2014	2013
Tariefverschillen EU-projecten	3.302	5.695	
Voorziening deelneming Solar Academy B.V.	6	6	
Demontage activa SOFC	45	45	
Voorziening deelneming Sulphcatch B.V.	23	23	
Voorziening deelneming ToN2 B.V.	0	10	
Totaal	3.376	5.779	

Langlopende schulden

43. Langlopende schulden

		2014		2013
Stand per 1 januari		5.816		10.500
• Opname	25.000		0	
• Toevoeging rente	302		106	
• Vrijval	-5.862		-4.790	
		19.440		-4.684
Stand per 31 december		25.256		5.816

Kortlopende schulden

44. Kortlopende schulden

	2014	2013
1. Vooruitontvangen van derden		
• Vooruitontvangen EZS financiering	7.730	8.458
• Te betalen aan medecontractanten ADEM project	7.816	6.788
• Te betalen aan medecontractanten projecten	4.448	10.730
• Overig	3.520	5.037
2. Schuld aan groepsmaatschappij NRG	0	0
3. Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
• Te betalen aan crediteuren	14.141	4.252
• Nog te ontvangen facturen	1.568	1.327
4. Belastingen en sociale lasten		
• Loonbelasting	2.039	1.842
5. Schulden terzake van overige personeelskosten		
• Overige personeelslasten	334	424
• Reservering vakantietoeslag en verloftegoeden	3.334	3.452
6. Schulden terzake van pensioenen	2.191	2.596
7. Overige schulden en overlopende passiva		
• Vooruitontvangen gelden 6de en 7de kaderrekeningen	573	5.374
• Overige diverse schulden	1.002	693
Stand per 31 december	48.696	50.973

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Zie voor specificaties de toelichting "Niet in de balans opgenomen verplichtingen" zoals opgenomen in de toelichting van de geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening ECN

Bedrijfsopbrengsten

45. Subsidie door Staat der Nederlanden

	2014	2013
• Basis-, Engine- en Kennisfinanciering	4.667	5.012
• Programma- en Samenwerkingsfinanciering	18.845	20.571
Totaal	23.512	25.583

46. Opdrachten en overige financiering

Specificatie opdrachten derden inclusief toe- /afname onderhanden projecten naar opdrachtgever.

	2014	2013
• Bedrijfsleven binnenland	15.859	15.221
• Energiesector binnenland	319	6
• Europese Commissie	10.199	7.004
• Bedrijfsleven buitenland	4.512	9.678
• Ministeries	8.044	10.309
• Kennisinstituten	2.922	3.554
• AgentschapNL	8.835	7.265
Totaal	50.690	53.037

47. Overige bedrijfsopbrengsten

	2014	2013
• Licentieopbrengsten	277	814
• Huuropbrengsten uit de leaseovereenkomst met Covidien	147	147
• Overig	1.538	1.129
Totaal	1.962	2.090

De overige opbrengsten bestaan onder meer uit doorbelaste bedragen aan derden, gevestigd op de Onderzoekslocatie Petten (OLP), inzake facilitaire voorzieningen.

Bedrijfslasten

48. Lonen en salarissen, sociale en pensioenlasten

		2014	2013
• Dienstverband voor (on) bepaalde tijd (inclusief promovendi)	25.479	24.672	
• Overige personeelskosten	7.025	7.315	
		32.504	31.987
• Sociale lasten		4.024	3.799
• Pensioenlasten		4.545	5.113
		41.073	40.899

Gemiddelde personeelsbezetting (fte's)	2014	2013
• Dienstverband onbepaalde tijd	401	397
• Dienstverband bepaalde tijd (incl. promovendi)	49	52
Totaal gemiddelde over boekjaar	450	449

49. Afschrijvingen op materiële vaste activa

	2014	2013
• Gebouwen en terreinen	2.406	2.715
• Bedrijfsinstallaties en -inrichting	1.028	1.137
• Instrumenten en machines	1.304	1.973
Totaal	4.738	5.825

50. Overige bedrijfskosten

	2014	2013
• Projectkosten	12.069	12.413
• Indirecte kosten	9.229	7.379
• Uitzend- en inleenkrachten	2.468	2.894
• Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	586	241
• Mutatie voorziening EU-projecten	-1.750	0
• Mutatie voorziening radioactief afval	10.244	0
• Toevoeging inflatiecorrectie voorziening radioactief afval	302	770
Totaal	33.148	23.697

Onder de projectkosten zijn de diverse kosten voor materieel en diensten opgenomen die verband houden met projecten. Met name de kosten voor materieel kunnen per jaar sterk fluctueren afhankelijk van de soort projecten die in het betreffende jaar worden gerealiseerd. Onder de kostenplaatskosten worden de diverse kosten voor materieel en diensten opgenomen die niet direct gekoppeld zijn aan de gerealiseerde projecten. De mutatie voorziening voor afvoer radioactief afval betreft de dotatie aan de voorziening voor radioactief afval.

51. Inhuur groepsmaatschappijen

	2014	2013
• V.O.F. Nuclear Research consultancy Group (NRG)	4.857	7.920
• ECN Wind Energy Facilities B.V. (WEF)	0	164
Totaal	4.857	8.084

52. Financiële baten en lasten

	2014	2013
Rentebaten en soortgelijke baten	898	1.046
Rentelasten en soortgelijke lasten	-541	-484
Totaal	357	562
Rentebaten en soortgelijke baten	2014	2013
Rentebaten rekening-courant	538	842
Opwaardering effecten	14	85
Koerswinsten	8	0
Overige rentebaten	338	119
Totaal	898	1.046
Rentelasten en soortgelijke lasten	2014	2013
Rentelasten rekening-courant bank / giro	3	35
Toevoeging rente voorziening ontslaguitkering	42	53
Toevoeging rente voorziening Jubileum	30	31
Toevoeging overgangsrecht pensioenen	153	225
Afwaardering effecten	0	23
Overige rentelasten	313	117
Totaal	541	484

53. Aandeel in resultaat deelnemingen

	2014	2013
V.o.f. Nuclear Research Consultancy Group (NRG)	-9.870	-8.079
ECN Nuclear B.V.	0	0
ECN Wind Energy Facilities (WEF)	860	1.115
SunLab B.V.	113	-166
BO2 Energy Concepts B.V.	0	-1
Solar Academy B.V.	0	0
Solsilc Development Company	0	0
Sunday B.V.	0	0
Sulphcatch B.V.	0	0
ToN2 B.V.	12	-14
FEST GmbH	-1	-5
ECN New Energy Technologies Co China	-246	-77
Admatec B.V.	9	0
Totaal	-9.123	-7.227

Bezoldiging van bestuurders en leden van de Raad van Toezicht

	2014	2013
De bezoldiging van bestuurders, incl. pensioenlasten	780	744
De bezoldiging van leden van de Raad van Toezicht	62	39

WNT: Wet bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Bedragen zijn vermeld in Euro's

Functie	Voorzitters-clausule	Naam	Ingangsdatum dienstverband	Einddatum dienstverband	Beloning (vast)	Overig (2)	Totaal	Binnen norm WNT	Reden overschrijding
Lid RvT (voorzitter)	J	Dhr. drs. P. de Krom	01-07-2013	01-03-2015	15.000	0	15.000	J	
Lid RvT	N	Mevr. prof. dr. ir. drs. H. Bijl	01-04-2010		10.000	0	10.000	J	
Lid RvT	N	Dhr. dr. ir. C.P. Jongenburger	01-02-2008		10.000	0	10.000	J	
Lid RvT	N	Mevr. Mr. L. L. Pool	15-11-2013		10.000	0	10.000	J	
Lid RvT	N	Dhr. ir. B.C. Fortyun	01-01-2014		10.000	0	10.000	J	
Lid RvT	N	Dhr. prof. dr. ir. T.H.J.J. van der Hagen	01-04-2014		6.667	0	6.667	J	
Directievoorzitter	J	Dhr. ir. P.A.O.G. Korting	01-12-2010		241.362	96.853	338.215	N	Overgangsregeling (1)
COO	N	Dhr. R.A. Kleiburg	01-01-2012		166.092	62.317	228.409	J	
CFO	N	Dhr. P.J. Sayers	01-04-2009		158.198	55.475	213.673	J	

¹. De overgangsregeling van de WNT regelt in art.7.3 de aanpassing van de bezoldiging van de functionarissen die boven de norm van de wet uitgaan, en waarvan het dienstverband is aangegaan voor de inwerkingtreding van de wet. Deze functionarissen behouden voor maximaal 4 jaar hun afgesproken bezoldiging.

Na deze periode moet de bezoldiging in 3 jaar volgens de regels van de wet worden teruggebracht tot het voor de rechtspersoon of instelling geldende maximum.

Indien een benoeming of bezoldigingsafspraken binnen de overgangsperiode van 4 jaar worden aangepast, vervalt het recht op de overgangsregeling.

². De overige beloningen zijn als volgt te specificeren: Dhr Korting ad 96.853: Beloning eenmalig 38.948, Belastbare onkosten vergoeding en fiscale bijtelling auto -/- eigen bijdrage 11.124 en Voorziening beloning betaalbaar op termijn 46.781. Dhr. Kleiburg ad 62.317: Beloning eenmalig 22.854, Belastbare onkosten vergoeding en fiscale bijtelling auto -/- eigen bijdrage 9.409 en Voorziening beloning betaalbaar op termijn 30.054. Dhr. Sayers ad 55.475: Beloning eenmalig 22.009, Belastbare onkosten vergoeding en fiscale bijtelling auto -/- eigen bijdrage 8.421 en Voorziening beloning betaalbaar op termijn 25.045.

Ondertekening van de jaarrekening 2014

Petten, 28 april 2015

Raad van Toezicht

Prof. dr. ir. drs. H. Bijl
(Waarnemend voorzitter Raad van Toezicht)

Dr. ir. C.P. Jongenburger

Ir. B.C. Fortuyn

Mr. L.L. Pool

Prof. dr. ir. T.H.J.J. van der Hagen

StichtingEnergieonderzoek Centrum Nederland

Ir. P.A.O.G. Korting
(Directievoorzitter ECN)

Overige gegevens

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

Aangezien winstrealisatie niet het primaire doel is van Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland is geen regeling in de statuten opgenomen betreffende de bestemming van het resultaat. Het over het boekjaar behaalde resultaat wordt derhalve gedoteerd danwel onttrokken aan de overige reserves van de stichting.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2013

Het resultaat over het boekjaar 2013 bedraagt -/- 4.726. De Raad van Toezicht en de directie hebben besloten het resultaat over het boekjaar 2013 geheel ten laste van de overige reserves te brengen.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2014

De directie stelt met goedkeuring van de Raad van Toezicht voor het resultaat over het boekjaar 2014 ten bedrage van -/-16.678 ten laste te brengen van de overige reserves. Dit voorstel is nog niet in de jaarrekening verwerkt.

Controleverklaring

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland te Petten

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2014 van Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland te Petten gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2014 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2014 met de toelichting, waarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het directieverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen

van Stichting Energieonderzoek Centrum Nederland per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Benadrukking van een onzekerheid

Wij vestigen de aandacht op punt 9 in de toelichting van de jaarrekening, waarin de onzekerheden uiteengezet zijn met betrekking tot de afvoer van het radioactief afval. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het directieverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 28 april 2015

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. M. Wabeke RA

ECN
P.O. Box 1, NL
1755 ZG Petten
The Netherlands

ecn.nl